

MONITOR ANTISEMITISCHE INCIDENTEN

NEDERLAND

2022

Antisemitisch behandeld of ooggetuige
van een incident?

Maak hier altijd melding van! Dit kan
telefonisch of door een formulier in te
vullen op onze website.

Stichting Centrum Informatie en Documentatie Israel

Postbus 11646
2502 AP Den Haag
070 364 686 2
www.cidi.nl
cidi@cidi.nl
[@cidi_nieuws](https://www.instagram.com/cidi_nieuws)

Inhoudsopgave

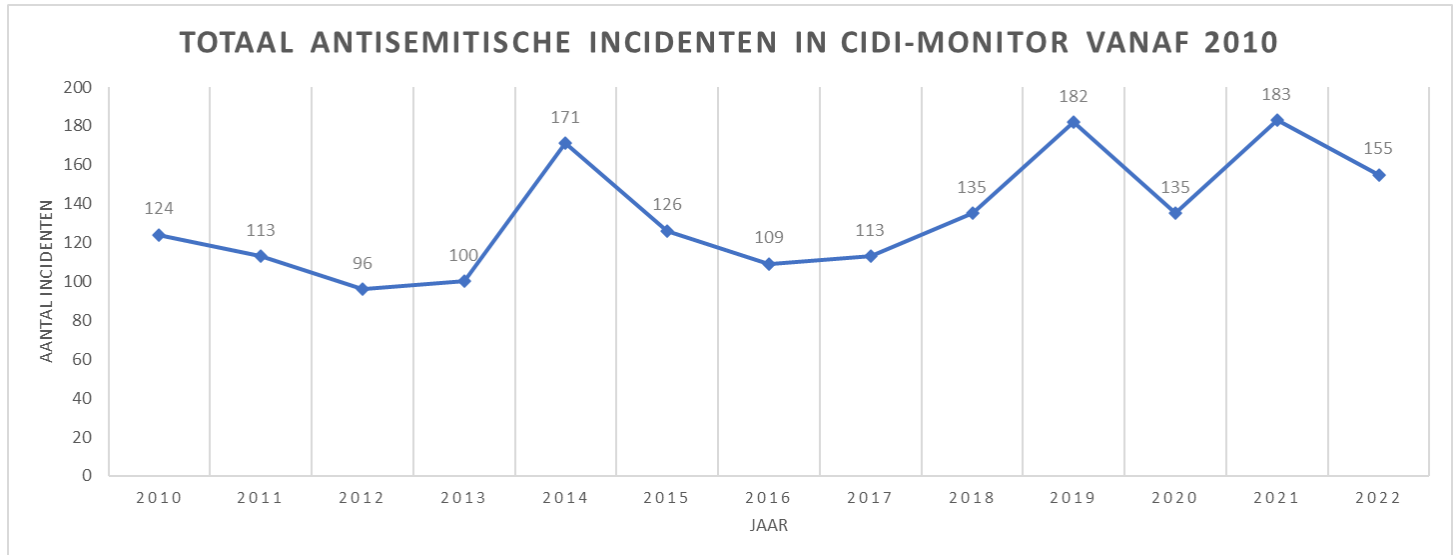
Samenvatting	4
Inleiding.....	6
Hoofdstuk 1: Methode en Begrippen	7
Werkdefinitie antisemitisme.....	9
Hoofdstuk 2: Bevindingen.....	13
Incidenten op school.....	13
Antisemitische spreekkoren tijdens voetbalwedstrijden	14
Trends en ontwikkelingen.....	14
Hoofdstuk 3: Politie, justitie en veiligheidsdiensten.....	15
Hoofdstuk 4: Aanbevelingen.....	16
Hoofdstuk 5: Overzicht antisemitische incidenten.....	18
Bijlage I: uitgangspunten incidentregistratie en IHRA-werkdefinitie	50
Bijlage II: incidenten in cijfers en tabellen	53

Samenvatting

CIDI registreerde in 2022 in totaal 155 antisemitische incidenten. Dat is een daling van 15 procent ten opzichte van 2021 (183 incidenten), maar meer dan in het coronajaar 2020, toen er in totaal 135 antisemitische incidenten werden geregistreerd.

Het is belangrijk om tevens te kijken naar de algemene trend van de afgelopen jaren. Daaruit kan worden afgeleid dat het aantal meldingen van antisemitisme vergeleken met tien jaar geleden met golfbewegingen is toegenomen.

Totaal antisemitische incidenten in CIDI-Monitor vanaf 2010

Als we inzoomen op de antisemitische incidenten van 2022 worden de volgende trends zichtbaar:

- CIDI ontving dit jaar meer meldingen van antisemitisme in de sportwereld, vooral bij het voetbal. Er waren incidenten tijdens het WK-voetbal in Qatar en de Joodse sportvereniging Maccabi uit Amstelveen werd regelmatig antisemitisch bejegend door tegenstanders.
- Het aantal meldingen van antisemitische bekladdingen en vandalisme van Joodse doelen is dit jaar toegenomen vergeleken met 2021. Zo werd een herinneringsplaquette ter nagedachtenis van de deportatie van Joodse kinderen vernield, en werden hakenkruizen getekend op een synagogeterrein.
- Het antisemitisme is verspreid over het hele land en vond het hele jaar door plaats. Er waren geen opvallende uitschieters qua locatie of de periode waarin de meldingen werden gedaan.
- Antisemitisme verspreidt zich steeds sneller in de online wereld. Op platforms zoals Twitter, TikTok en Telegram worden in een rap tempo antisemitische opmerkingen gepost, geliket en gedeeld. Hierbij moet worden opgemerkt dat antisemitische berichten in de meeste gevallen blijven staan, zelfs na meldingen bij moderators en/of *webhosts*. Bovendien ontvangen Joodse organisaties steeds meer en vaker antisemitische berichten.

Online antisemitisme wordt niet (apart) geregistreerd in deze Monitor van antisemitische incidenten 2022, om de eenvoudige reden dat het aantal online berichten simpelweg te groot is om handmatig bij te houden. Om toch inzicht te krijgen in de onlinewereld, die niet meer los gezien kan worden van de 'echte' wereld, liet CIDI onderzoek doen door de Utrecht Data School van de Universiteit Utrecht. Het rapport met de uitkomsten hiervan wordt besproken op pagina 12.

Antisemitisme staat haaks op democratische grondrechten. Joden hebben het recht in veiligheid zichzelf te kunnen zijn. Onder andere de volgende aanbevelingen kunnen helpen om antisemitisme tegen te gaan:

1. Versterk de strafvervolging en handhaving van strafrechtelijke maatregelen

Dit jaar heeft minister van Veiligheid en Justitie, Yeşilgöz-Zegerius, opnieuw vastberadenheid getoond in de strijd tegen antisemitisme. Een concreet voorbeeld hiervan was haar betrokkenheid bij het voorkomen van de komst van de antisemitische complotdenker David Icke in november 2022. Bovendien heeft zij zich ingezet voor een verbeterde beveiliging van joodse gemeenschappen en hun instellingen, en heeft zij herhaaldelijk aangegeven strenger op te willen treden tegen daders. CIDI steunt deze aanpak en erkent de mogelijkheid tot verbetering op het gebied van een snellere afhandeling van strafzaken met betrekking tot antisemitisme, aangezien dergelijke zaken vaak te lang bij het Openbaar Ministerie blijven liggen.

2. Investeer in onderwijs

Onderwijs is een zeer belangrijk instrument om het antisemitisme in onze samenleving te bestrijden. CIDI adviseert daarom allereerst om onderwerpen als antisemitisme, racisme en andere vormen van haat *verplicht* en *uitdrukkelijk* aan bod te laten komen in vakken als burgerschapsvorming, maatschappijleer en geschiedenis. Het beschikbare educatiemateriaal moet worden herzien om antisemitisme als verschijnsel van voor en na de Holocaust beter en nadrukkelijker te behandelen. Ook moet dit tijdens de lerarenopleidingen worden behandeld, zodat toekomstige docenten zelfverzekerder en duidelijker over het onderwerp les kunnen geven.

Daarnaast moet er meer worden geïnvesteerd in onderwijs over wat Joods zijn is. Leerlingen moeten meekrijgen dat Joden deel uitmaken van de Nederlandse maatschappij, en dat het Jodendom niet alleen iets uit het verleden is.

3. Verbeter het registratiesysteem van haatmisdrijven

De politie moet antisemitische incidenten nauwkeuriger rapporteren. CIDI adviseert om het registratiesysteem gebruiksvriendelijker te maken door met zogeheten selectievakjes te werken. Zo wordt het voor politiepersoneel makkelijker om meldingen van antisemitisme te registreren. Dit geeft vervolgens ook een vollediger beeld van het daadwerkelijke aantal antisemitische incidenten in Nederland. Voor een correcte registratie moet ook de politie voldoende kennis hebben over wat antisemitisme inhoudt, anders is er risico dat incidenten tussen de mazen door glippen omdat zij niet als zodanig worden herkend. CIDI adviseert daarom om de opleiding van politiefunctionarissen te verbeteren: door educatieve samenwerking met maatschappelijke organisaties kunnen agenten in opleiding antisemitisme beter leren herkennen.

4. Verbeter regelgeving omtrent online antisemitisme

Op dit moment ligt de nadruk van de aanpak van antisemitisme voornamelijk op overtredingen in de fysieke ruimte, zoals op straat. Dit betekent dat online antisemitisme vaak zonder gevolgen blijft, wat onaanvaardbaar is. Het moet gemakkelijker worden om deze vorm van Jodenhaat aan te pakken en te bestraffen. CIDI adviseert de overheid om sociale mediaplatforms te verplichten een solide beleid te implementeren en actief uit te voeren om de verspreiding van online antisemitisme tegen te gaan.

5. Continueer onderzoek naar de omvang van online antisemitisme

In 2020 werd er een dataonderzoek uitgevoerd in opdracht van CIDI en CJO, waaruit bleek dat er meer dan 200.000 Nederlandstalige antisemitische berichten online te vinden waren. Helaas is er in de daaropvolgende jaren geen vervolgonderzoek uitgevoerd, terwijl dit van essentieel belang is om inzicht te krijgen in trends en het effect van maatregelen tegen haatspraak. Wij doen een dringende oproep aan de beleidsbepalers om in het komende jaar opnieuw een dergelijk onderzoek te financieren, zodat we de situatie beter kunnen begrijpen en gepaste maatregelen kunnen nemen.

Inleiding

Al sinds 1984 publiceert CIDI elk jaar de Monitor Antisemitische Incidenten in Nederland, met daarin alle antisemitische incidenten die gedurende dat jaar bij ons zijn gemeld.

De meeste van deze incidenten zijn gemeld via ons [Meldpunt Antisemitische Incidenten](#). Publicaties in de media zijn ook een informatiebron. Daarnaast bereiken incidenten ons vaak ook via andere wegen. Zo kan van jaar op jaar worden bijgehouden hoe Nederland ervoor staat in de strijd tegen antisemitisme. Onze Monitor is daardoor een belangrijke referentie voor onderzoekers en beleidsmakers op het gebied van antisemitisme.

Wie bij ons aanklopt met vragen, zorgen of andere meldingen over antisemitisme wordt altijd geholpen met advies en, waar nodig, ondersteuning. Wij werken samen met politie, scholen en/of lokale overheden om antisemitische voorvallen aan te pakken. Na het lezen van deze Monitor heeft u dus tevens een indruk wat er bij ons gebeurt ná een melding van een antisemitisch incident.

Antisemitisme laat zich soms moeilijk meten, omdat naast de feitelijke registratie van een incident ook de persoonlijke ervaring nog een rol speelt. Wat de één als antisemitisch ervaart, kan voor de ander iets zijn waar de schouders over worden opgehaald. Daarnaast zijn er ook onbewuste antisemitische denkbeelden die breder leven in de maatschappij en die worden niet altijd herkend. Wel krijgen we steeds meer kennis over en ervaring met het monitoren van antisemitische uitingen op sociale media.

Deze Monitor levert een bescheiden bijdrage aan het algehele overzicht van antisemitisme in Nederland. Het is onmogelijk om *alle* incidenten in kaart te brengen: allereerst omdat lang niet alle incidenten worden gemeld, maar ook omdat bepaalde zaken zo gewoon zijn geworden dat ze al niet eens meer worden opgemerkt (denk aan scheldwoorden als 'kankerjood' of simpelweg 'Jood'). De incidenten in deze Monitor laten daarom waarschijnlijk slechts het topje van de ijsberg zien. Door een consistente methodologie te hanteren zijn echter wel trends waar te nemen, en kunnen toe- en afnames inzicht bieden in ontwikkelingen door de jaren heen.

In hoofdstuk 1 van deze Monitor bespreken we onze gebruikte methodologie, waarin ook de werkdefinitie van antisemitisme aan bod komt. Hoofdstuk 2 presenteert de bevindingen van de Monitor 2022: een relatieve afname van 15% in het totaal aantal incidenten vergeleken met 2021. Hoofdstuk 3 behandelt rapportages van politie en justitie op het gebied van strafbaar antisemitisme, en hoe die zich verhouden tot de CIDI-Monitor. In hoofdstuk 4 komen de aanbevelingen van CIDI aan bod voor beter beleid om antisemitisme te bestrijden.

Hoofdstuk 5 bevat de beschrijvingen van alle 155 incidenten die in het jaar 2022 bij CIDI werden geregistreerd. Dit geeft ons inzicht in de aard van de incidenten en de persoonlijke beleving van de slachtoffers: vanzelfsprekend het belangrijkste onderdeel van deze CIDI-Monitor.

Hoofdstuk 1: Methode en Begrippen

Wanneer een incident bij CIDI wordt gemeld, gaan wij als eerste over tot verificatie. Daarna wordt het incident geanonimiseerd opgenomen in de Monitor. Wanneer verificatie niet lukte of er bij ons twijfels waren over het antisemitische karakter van een incident, werd ervoor gekozen het incident niet op te nemen.

Melding vs. Incident

Er is een belangrijk verschil tussen *meldingen* en *incidenten*. Een *melding* is wanneer iemand een gebeurtenis deelt die hij/zij als antisemitisch ervaart.

Een *incident* is een concrete uiting of actie die één of meerdere mensen raakt. Een antisemitisch incident is dus een uiting of actie die (al dan niet bewust) vanuit anti-Joodse motieven is gepleegd.

Meldingen en incidenten zijn niet altijd hetzelfde. Het kan voorkomen dat iemand het gevoel heeft antisemitisch bejegend te zijn, maar dat de (vermeende) Joodse afkomst in werkelijkheid geen rol heeft gespeeld in de actie, of dat dit althans niet kon worden vastgesteld. Daarentegen gebeurt het ook dat veel mensen los van elkaar melding doen van hetzelfde incident: dit zien we bijvoorbeeld bij een discriminerende uitlating in de politiek of media, waardoor meerdere mensen zich bedreigd voelen.

CIDI wil met deze Monitor een zo objectief mogelijk beeld geven van de ontwikkelingen op het gebied van antisemitisme. Daarom worden alleen *incidenten* geteld en geanalyseerd. De *meldingen* worden buiten beschouwing gelaten. Bij het lezen van deze Monitor is het goed om in gedachten te houden dat wij door het jaar heen veel meer meldingen behandelen dan er incidenten worden vastgesteld.

Andere meldinstanties

Veel antisemitische incidenten worden direct bij CIDI gemeld. Andere, van overheidswege ingestelde meldpunten voor discriminatiezaken (waaronder antisemitisme) zijn de ADV's (antidiscriminatievoorzieningen), het College van de Rechten van de Mens en MiND (Meldpunt Internetdiscriminatie). Daarnaast neemt de politie meldingen en aangiftes op van (mogelijk) strafbare discriminatie of andere delicten met een discriminatoir aspect.

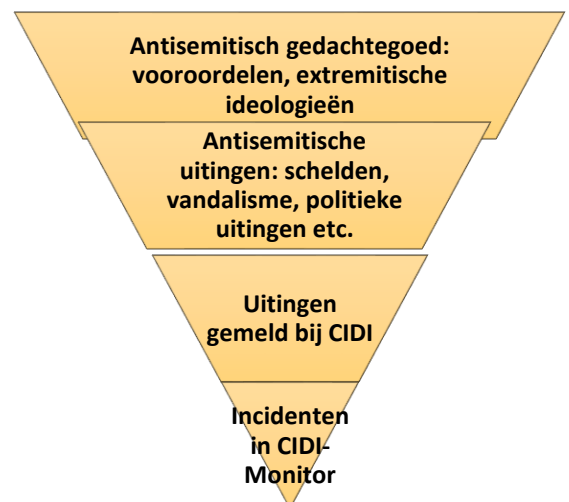
Meldingen bij deze instanties worden gepresenteerd in het jaarlijkse rapport 'Discriminatiecijfers'. Omdat dit rapport normaal gesproken later wordt gepubliceerd dan de CIDI Monitor Antisemitische Incidenten, is vergelijk per kalenderjaar niet mogelijk. In [Hoofdstuk 3 Politie, justitie en veiligheidsdiensten](#) wordt daarom het rapport van 2021 besproken.

Het komt soms voor dat incidenten bij meerdere instanties worden gemeld. Meldingen die overlappen, zijn niet in deze Monitor opgenomen omdat CIDI het antisemitische aspect niet ondubbelzinnig acht.

Meldingsbereidheid

Het is belangrijk dat getuigen en slachtoffers van antisemitische uitingen daar melding van maken. Meldingen helpen om incidenten te onderkennen en op te lossen, en om eventueel bredere ontwikkelingen achter incidenten te signaleren. Bovendien wordt normalisering van antisemitisme hiermee tegengegaan. Het doen van meldingen vormt daarom de kern van iedere duurzame aanpak van discriminatie en moet worden blijven aangemoedigd.

Uit een enquête van het Europees Bureau voor de Grondrechten onder Joden in verschillende EU-landen bleek dat slechts één op de vier Nederlandse respondenten die de afgelopen vijf jaar slachtoffer waren van antisemitisme hiervan melding maakte bij een instantie (zoals CIDI) of aangifte deed bij de politie.¹ Eerder onderzoek van het

¹ 'Experiences and perceptions of antisemitism - Second survey on discrimination and hate crime against Jews in the EU', Fundamental Rights Agency, december 2018

Sociaal Cultureel Planbureau uit 2014 toonde aan dat één op de acht respondenten die dat jaar discriminatie had ervaren, hiervan melding had gemaakt.²

Antisemitisme is lang niet altijd tegen Joden gericht. Zo wordt antisemitisch taalgebruik of schelden met het woord 'Jood' in sommige kringen normaal gevonden. Dat duidt op een vijandig beeld van Joden *an sich*, maar mensen die dit taalgebruik bezigen zullen zich niet zo snel bewust zijn van hun eigen antisemitisme.

De jarenlange ervaring van CIDI leert dat niet iedereen antisemitisme altijd als zodanig herkent, waardoor minder snel melding van incidenten wordt gemaakt. Ook kiezen mensen er soms voor om een gebeurtenis te negeren of zo snel mogelijk te vergeten, waardoor deze dus niet wordt gemeld. Vaak komen mensen er pas op terug (soms jaren later) als het onderwerp ter sprake komt. Deze factoren leiden tot een sterke onderrapportage van het totaal aantal incidenten.

Antisemitisme – over welke context hebben we het?

Antisemitisme is een op vooroordelen gebaseerd **denkbeeld** over Joden. Zodra dat tot uiting komt in woorden of gedrag, spreken we van een antisemitisch **incident**. Iemand die een antisemitische uiting doet hoeft zich daar niet altijd bewust van te zijn. Uitingen kunnen gericht zijn tegen Joden of tegen niet-Joden, of indirect tegen de Joodse gemeenschap in het algemeen.

Het is belangrijk dat van incidenten **melding** wordt gemaakt – bijvoorbeeld bij een leraar, een vertrouwenspersoon, de politie of bij CIDI. Zo kan er worden opgetreden en wordt een signaal afgegeven dat dit niet geaccepteerd wordt. Een dader kan eventueel worden opgepakt of aangesproken.

Antisemitisme is strafbaar als het onder de artikelen 137c tot en met 137g en 429quater van het Wetboek van Strafrecht valt. Hieronder vallen bijvoorbeeld de strafbare feiten 'groepsbelediging' en 'aanzetten tot haat'. Het gaat dan om uitingen die in het openbaar zijn gedaan en waarmee een groep opzettelijk wordt beledigd op grond van bijvoorbeeld afkomst, levensovertuiging of seksuele geaardheid. Daarnaast kunnen commune delicten, zoals strafbare belediging of vernieling, een discriminatieaspect hebben dat strafverzwarend weegt. Commune delicten met een discriminatie-aspect worden omschreven als CODIS-feiten. Meestal kan het Openbaar Ministerie pas een zaak beginnen als er aangifte is gedaan van een strafbaar feit. Alleen in uitzonderlijke gevallen kan dat ook zonder aangifte.

Joden als groep en antisemitisme als fenomeen worden niet omschreven in de wet. Het is aan de rechter om zelf situaties aan de wet te toetsen. De bovengenoemde artikelen in het strafrecht worden ook gebruikt tegen andere vormen van racisme en groepshaat.

Bij antisemitisme en discriminatie in het algemeen zien we een **lage aangiftebereidheid**. In 2022 kwamen slechts 144 specifieke discriminatiefeiten binnen bij het OM (waarvan 39% antisemitisme betrof), naast 273 CODIS-feiten (waarvan 10% met antisemitisch aspect). Hoogstwaarschijnlijk is dit slechts het topje van de ijsberg.

Wat is een 'antisemitisch incident'?

Bij 'haatspraak', mondelinge of schriftelijke uitingen van Jodenhaat, draait het altijd om de vraag of er daadwerkelijk iets beledigends is gezegd of geschreven over Joden als bevolkingsgroep. In de bijlage van deze Monitor vindt u meer informatie over de door CIDI gehanteerde definitie en uitgangspunten met betrekking tot antisemitisme.

In deze Monitor worden incidenten beschreven die een antisemitisch karakter hebben. We verdelen deze incidenten onder in de volgende domeinen:

- 'real life': directe confrontatie tussen slachtoffer en dader;
- vandalisme, zoals vernielingen of bekladdingen van Joodse doelen in de openbare ruimte;
- incidenten in de directe omgeving, zoals tussen klasgenoten, collega's of burens;
- schriftelijke uitingen die als privébericht zijn verstuurd;
- incidenten in het maatschappelijk domein, met een publiekelijk karakter, zoals onder andere bij sportwedstrijden, in de politiek of in media.

De domeinen zijn onderverdeeld in subcategorieën, die verder worden omschreven in hoofdstuk 5.

² I. Andriesen, 'Discriminatie herkennen, benoemen en melden', Sociaal en Cultureel Planbureau 9 februari 2017

Antisemitische incidenten kunnen gericht zijn tegen individuen of tegen Joden als groep. Om te toetsen of een uiting antisemitisch is maakt CIDI gebruik van de IHRA-werkdefinitie van antisemitisme.

Antisemitische uitingen op openbare online fora en in discussiegroepen worden in deze Monitor niet meegeteld als afzonderlijke incidenten. Waarom is deze keuze gemaakt? De stroom aan antisemitische commentaren in de digitale wereld is té omvangrijk om bij te houden. Afzonderlijk dataonderzoek naar online antisemitisme is daarom gewenst. Lees meer hierover onder het kopje 'online antisemitisme' aan het eind van dit hoofdstuk. Ook in de eerdere CIDI-Monitors wordt antisemitisme in de digitale omgeving apart behandeld.

Door al 38 jaar dezelfde strenge normering te hanteren geeft onze Monitor een betrouwbaar beeld van de ontwikkelingen door de jaren heen. Opvallende toe- en afnames van het aantal incidenten, in totaal of binnen de verschillende categorieën, wijzen op bredere trends.

Niet meegerekend in deze Monitor:

- Incidenten waarvan het antisemitische aspect niet kon worden geverifieerd
- Incidenten die alleen bij de politie of een ADV zijn gemeld en niet met CIDI zijn gedeeld, we zijn volledig afhankelijk van de meldingen die rechtstreeks bij ons worden gedaan
- Openbare uitingen geplaatst op sociale media, maar niet aan een specifieke persoon gericht
- Uitingen van nazisymbolen, zoals een Hitlergroet of een bekladding met een hakenkruis, die niet specifiek gericht zijn tegen een Joods individu of instelling

Wel meegerekend:

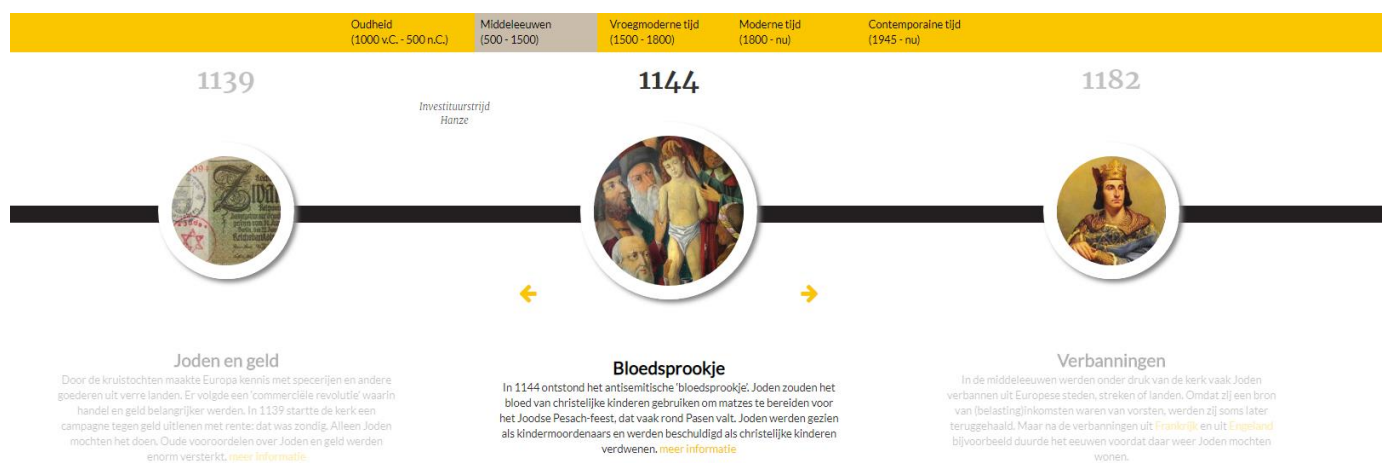
- 'Real life' antisemitische incidenten in de directe omgeving en het maatschappelijk domein; vandalisme en schriftelijke uitingen met een antisemitisch karakter
- Online uitingen van antisemitisme die op een directe manier (via *direct messaging* of in een gesloten groepsapp) tegen een persoon zijn gericht

Om een diepgaandere beschrijving van de onderzoeksmethoden te verkrijgen en een uitgebreidere uitleg van dit rapport te lezen, verwijzen wij u graag naar pagina 50

Werkdefinitie antisemitisme

De eerste tekenen van antisemitisme zien we al in de Griekse Oudheid, enkele eeuwen voor het begin van onze jaartelling. Antisemitisme wordt niet voor niets 'de oudste vorm van haat' genoemd. Antisemitische vooroordelen zijn vaak terug te voeren op onderbuikgevoelens en vijandbeelden uit de geschiedenis. Stereotypen over Joden als woekeraars, bloeddorstigen, godsmoordenaars of infiltranten die uit zijn op wereldheerschappij worden al eeuwenlang gebruikt en maken deel uit van onze 'culturele bagage'.

De volgende paragrafen gaan in op enkele veel voorkomende verschijningsvormen van antisemitisme in Nederland vandaag de dag. Op www.antisemitismetijdlijn.nl is een beknopt overzicht te vinden van anti-Joodse stereotypen door de tijd heen. Veel van de hierin genoemde stereotypen zijn terug te vinden in de incidenten die zijn beschreven in [Hoofdstuk 5](#).

Voor correcte incidentregistratie is een bepaalde maatstaf nodig om te kunnen vaststellen of een gebeurtenis een antisemitisch incident betreft of niet. CIDI hanteert daarbij de breed gedragen **werkdefinitie van de International**

Holocaust Remembrance Alliance (IHRA). Dit internationale orgaan, waar ook Nederland lid van is, wil een waardige herinnering aan de Holocaust bevorderen.

De IHRA-definitie luidt:

“Antisemitisme is een bepaald beeld van Joden dat zich kan uiten als haat tegen Joden. Retorische en fysieke uitingen van antisemitisme worden gericht tegen Joden of niet-Joden en/of hun bezittingen, tegen instellingen van de Joodse gemeenschap, en religieuze voorzieningen.”

Dit omschrijft heel kernachtig hoe antisemitisme zich uit, maar kan daardoor in de praktijk ook heel breed worden opgevat. De IHRA licht de werkdefinitie verder toe:

“Deze uitingen kunnen daarbij ook gericht zijn tegen de staat Israel, die wordt gezien als een Joodse collectiviteit. In de antisemitische overtuiging worden Joden er regelmatig van beschuldigd dat zij samenzweren met als doel de mensheid schade toe te brengen. Ook wordt antisemitisme vaak gebruikt om Joden de schuld te geven van ‘waarom dingen verkeerd gaan’. Antisemitisme uit zich in spraak, tekst, visuele vorm en in daden, waarbij gebruik wordt gemaakt van kwaadaardige stereotypes en negatieve karaktereigenschappen.”

Om de definitie nog verder aan te scherpen worden ook elf voorbeelden gegeven die, met de context in acht genomen, kunnen duiden op hedendaagse vormen van antisemitisme.

Onder die voorbeelden zijn:

- *Het uiten van leugenachtige, ontmenselijkende, demoniserende of stereotyperende beweringen over Joden in het algemeen of over de macht van Joden als collectief, met name maar niet uitsluitend de mythe van een wereldwijde Joodse samenzwering, of van Joden die de macht hebben over de media, de economie, de regering of andere instellingen binnen de samenleving.*

Deze uitingen kunnen daarbij ook gericht zijn tegen de staat Israel, die wordt gezien als een Joods collectief. Let wel: Israelkritiek is niet antisemitisch wanneer het vergelijkbaar is met kritiek die wordt geuit op eender welk ander land. Israelkritiek wordt pas als antisemitisch beschouwd wanneer het één van de hierboven genoemde elementen in zich draagt of wanneer het bestaansrecht van Israel als staat wordt ontkend.

De Protocollen van de Wijzen van Zion: een eeuwenoude vervalsing

Aan het begin van de 20e eeuw werden *De Protocollen van de Wijzen van Zion* voor het eerst gepubliceerd: een fictief geschrift, waarin wordt beweerd dat er een Joods complot zou bestaan om wereldheerschappij te krijgen. Het document beschrijft een vergadering van Joodse leiders (de Wijzen van Zion), die bijeenkwamen om zogenaamd de christelijke maatschappij omver te werpen. Hoewel al lange tijd duidelijk is dat het een verzinsel is, steken de Protocollen ook vandaag de dag nog regelmatig de kop op, steeds weer in een andere, aangepaste vorm.

De Protocollen werden geschreven in het tsaristische Rusland en beschrijven zogenaamd hoe de Joodse leiders van plan waren hun wereldheerschappij te gaan realiseren. Vandaag de dag wordt de mythe nog altijd gretig gebruikt door antisemieten om te bewijzen dat er echt een ‘Joods gevaar’ bestaat.

Figure 1: Some examples of the racist and antisemitic Happy Merchant Meme.

Links: insinuatie dat joden de macht en controle hebben over verschillende industrieën, zoals de media, de zorg en rechtbanken.

Rechts: de beschuldiging dat de Oekraïense Joodse president Volodymyr Zelenskyy niet-Joden in de oorlog tegen Rusland opoffert om zo Joodse wereldheerschappij voor elkaar te krijgen.

Het bloedsprookje: terug van nooit weggeweest

Het ‘bloedsprookje’ is een eeuwenoud gerucht waarbij Joden ervan worden beschuldigd mensen te hebben ontvoerd en vermoord als onderdeel van hun religieuze rituelen. Ook dit zien we steeds in verschillende vormen terugkomen. In een veel voorkomende variant gaat het om christelijke kinderen die vermoord zouden zijn en waarbij hun bloed bij de bereiding van matzes voor het Pesachfeest zou zijn gebruikt. Tijdens de coronapandemie werd het eeuwenoude bloedsprookje in een nieuw jasje gestoken en beweerden antisemieten dat Joden hun ontwikkelde coronavaccins eerst op kinderen uitprobeerden.

Rapper Lange Frans reageerde in 2022 met 'Wauw' op een tweet die stelde dat corona was ontworpen door “zionisten”, wat door antisemieten vaak wordt gebruikt als een eufemisme voor Joden. De schrijver beweerde ook dat zionisten elke dag kinderen ontvoeren om hun vaccins te kunnen testen.

De Europese Unie hanteert zelf de IHRA-werkdefinitie en raadt ook haar lidstaten aan deze definitie als hulpmiddel te gebruiken bij het herkennen, registreren en aanpakken van antisemitisme. Zij heeft daartoe een handboek

gepubliceerd met uitgebreide uitleg over de toepassing van de IHRA-werkdefinitie, inclusief voorbeelden van antisemitische incidenten.³

De Nederlandse regering heeft deze werkdefinitie ook aangenomen en verstrekt aan politie, Openbaar Ministerie en ADV's als hulpmiddel in hun taak om antisemitisme te herkennen en te bestrijden.⁴ De CIDI-Monitor is op dit moment echter nog de enige Nederlandse publicatie die daadwerkelijk gegevens toetst aan de IHRA-werkdefinitie.

De volledige tekst van de IHRA-werkdefinitie van antisemitisme is te lezen in bijlage I van deze Monitor.

Online antisemitisme

Afgelopen jaar heeft CIDI ook twee andere antisemitiserapporten uitgebracht. Het **eerste rapport** kwam van Utrecht Data School (UDS). In het onderzoek, uitgevoerd in opdracht van het Centraal Joods Overleg (CJO) en CIDI, wordt een eerste aanzet gemaakt om de omvang van **online antisemitisme** in kaart te brengen.

Aan de hand van een grootschalige dataset met ruim **1.8 miljoen Nederlandstalige berichten uit 2020** hebben automatische classificatiemodellen termen zoals 'Jodendom', 'Israel' en 'antisemitisme' eruit gefilterd. De berichten zijn afkomstig van **zes sociale media platformen**, zoals Twitter, Facebook, Telegram, YouTube, Reddit en websites, blogs en forums. Tijdens het onderzoek kwam naar voren dat van die 1.8 miljoen Nederlandstalige berichten **200.395 antisemitische uitingen** bevatten. De meeste antisemitische uitingen werden aangetroffen in de hoek van **recht-conservatieve accounts en complotdenkers**.

In relatieve zin werden de meeste antisemitische uitingen gevonden op Telegram (36,6%), YouTube (24,5%) en Twitter (12,6%). Op Reddit (6,8%), Facebook (4,1%) en websites, blogs en forums (2,6%) is het aandeel antisemitische uitingen het laagst.⁵

Het **tweede rapport** was afkomstig van Centerdata, een instituut voor dataonderzoek verbonden aan Tilburg University, ook weer in opdracht van CIDI en CJO. Hun onderzoek liet zien hoe vaak **(onbewust) antisemitisme voorkomt onder de Nederlandse bevolking**.

Voor het onderzoek werd een vragenlijst ontwikkeld om zowel bewuste als onbewuste vooroordelen te kunnen meten. Aan de **2.625 respondenten** die de vragenlijst invulden, werd o.a. gevraagd bepaalde associaties aan te geven die zij hadden bij Joden én bij andere bevolkingsgroepen in Nederland. Zij wisten niet van tevoren dat de vragenlijst voor een antisemitismeonderzoek was.

De meeste respondenten bleken een **neutrale (53%)** of zelfs een **positieve (26%)** houding te hebben over Joden. Tegelijkertijd waren bepaalde stereotypen wel duidelijk aanwezig. Slechts een kleine groep respondenten (**7%) bleek negatief** te denken over Joden. In deze groep bevond zich ook het hoogste percentage mensen met een migratieachtergrond (zowel westers als niet-westers). Tevens was deze groep het laagst geschoold.

Van de respondenten zegt bijna **een kwart iemand te kennen die negatief denkt over Joden**. Bijna een derde (**30%**) zegt mensen in zijn of haar omgeving weleens **het woord 'Jood' als scheldwoord** te horen gebruiken.⁶

³ European Commission, Directorate-General for Justice and Consumers, Steinitz, B., Stoller, K., Poensgen, D., et al., Handbook for the practical use of the IHRA working definition of antisemitism, Publications Office, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2838/07516>

⁴ Ollongren, K.H. (2020, 15 juni). Brief van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-30950-185.html>

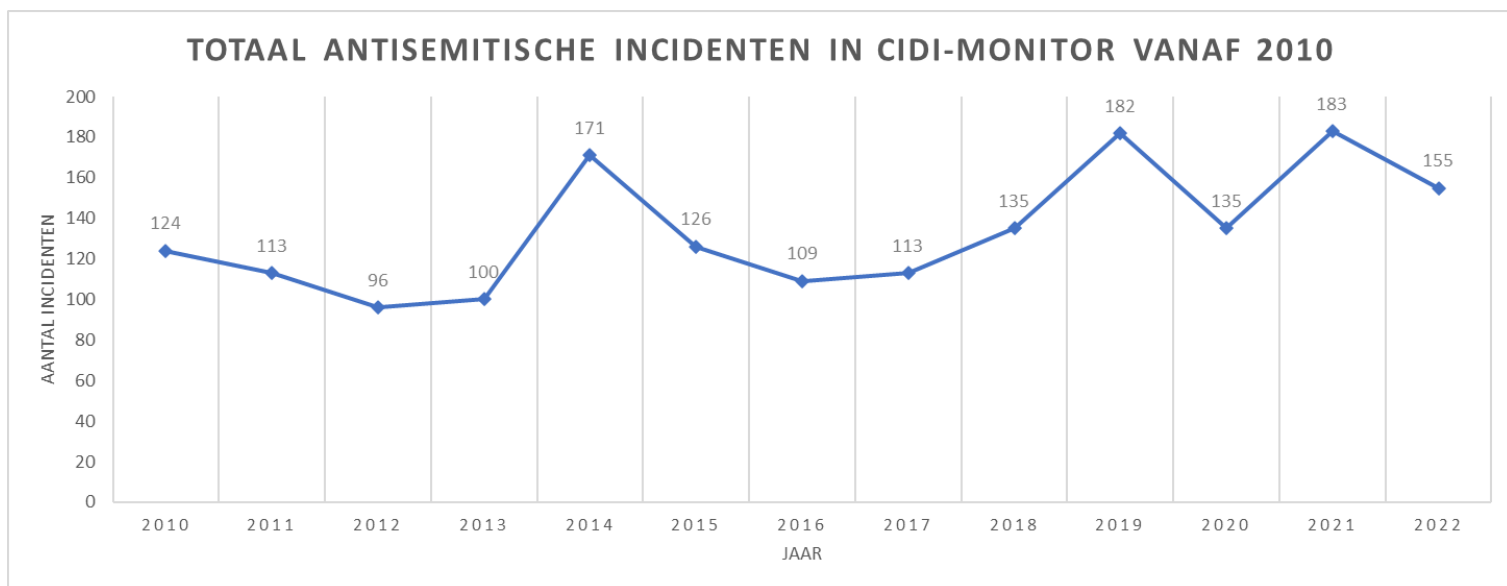
⁵ <https://www.cidi.nl/wp-content/uploads/2022/05/Utrecht-Data-School-Online-antisemitisme-in-2020-echt-FINAL.pdf>

⁶ <https://www.cidi.nl/wp-content/uploads/2022/06/Centerdata-Denken-over-Joodse-bevolkingsgroep.pdf>

Hoofdstuk 2: Bevindingen

In 2022 zijn in totaal 155 incidenten geregistreerd: een afname van 15 procent vergeleken met een jaar eerder.

Totaal antisemitische incidenten in CIDI-Monitor vanaf 2010

Het blijft lastig om de afname in het aantal antisemitische incidenten te duiden. Er zijn verschillende factoren die dit kunnen verklaren. Allereerst is het mogelijk dat de meldingsbereidheid is gedaald. Bij veel Joodse Nederlanders is de laatste jaren het gevoel ontstaan dat er door het juridische systeem niets met hun meldingen wordt gedaan. Daarnaast merkt CIDI op dat antisemitisme zich steeds meer verplaatst naar de online wereld: dit zijn voorvallen die in deze monitor niet worden meegenomen.

Niet alleen het totaal aantal incidenten is gedaald: ook vrijwel alle categorieën zijn in 2022 gedaald vergeleken met het jaar 2021. Toch zijn er een aantal die we hieronder willen uitlichten, omdat deze het gevaar van antisemitisme anno 2022 goed aantonen.

Incidenten op school

De meldingen in 2022 tonen dat antisemitische incidenten regelmatig plaatsvinden op basis- en middelbare scholen. Dit bevestigt het recente beeld uit het rapport *Antisemitisme in het voortgezet onderwijs* van de Anne Frank Stichting.⁷ Joodse scholieren werden in 2022 geconfronteerd met scheldpartijen, intimidatie, bedreigingen en soms zelfs met fysiek geweld. Dit zorgde voor een onveilig gevoel, waardoor sommigen niet meer naar school wilden. De onderstaande melding is hiervan een sprekend voorbeeld:

16 november

Een vrouw (melder) vertelt dat haar kinderen in 3 en 4 gymnasium in Hilversum te maken krijgen met antisemitische opmerkingen van meerdere leerlingen. Er worden leuzen geroepen als: "Die Hitler was pas een held!", "Ik wou dat Hitler weer terugkwam, dan waren de Joden ook weg", "Een andere manier om een oorlog te winnen is alle Joden opsluiten in de gevangenis en vergassen. Het werkte wel goed", "Hé jij, met je Joodse kontje". Er zouden davidssterren en hakenkruizen worden getekend als één van de kinderen binnenkomt, op het schoolbord of op hun tafeltje. Ook zijn ze wel eens aangesproken op het Israelisch-Palestijns conflict met een opmerking als: "Hé, jij bent toch Joods? Waarom vermoorden jullie Palestijnen?"

⁷ <https://panteia.nl/new-nl/assets/File/Antisemitisme%20in%20het%20voortgezet%20onderwijs%20-%20Definitief%202-10722-826002921-228.pdf>

Antisemitische spreekkoren tijdens voetbalwedstrijden

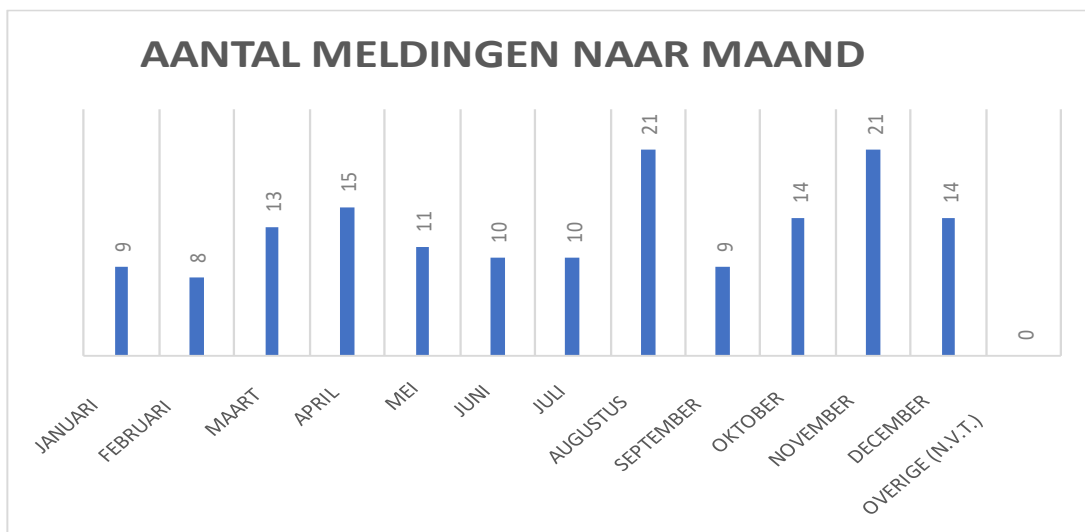
Helaas waren de voetbalstadions ook in 2022 weer een plek waar regelmatig antisemitisme te zien was. Tijdens de wedstrijden van eredivisieclubs PSV en Feyenoord waren niet zelden spreekkoren te horen als: ‘Wie niet springt die is een Jood’ en ‘ Hamas, Hamas, Joden aan het gas’. Ook zong men liedjes over de SS.

De spreekkoren werden door verschillende melders als erg pijnlijk ervaren. Zij noemden het een ‘aanval op de identiteit’, een ‘bedreiging’ en een ‘massale hysterie tegen de persoon’. Hoewel de spreekkoren wellicht niet tegen het individu waren gericht, is het duidelijk dat dit door Joden wel zo kan worden ervaren. Daarnaast werd dit soort liederen en spreekkoren in 2022 ook steeds vaker buiten de muren van de stadions gehoord, zoals in klaslokalen, uitgaansgelegenheden en restaurants. Dit toont duidelijk aan dat de spreekkoren van voetbalwedstrijden doorsijpelen naar andere plekken in het publieke domein.

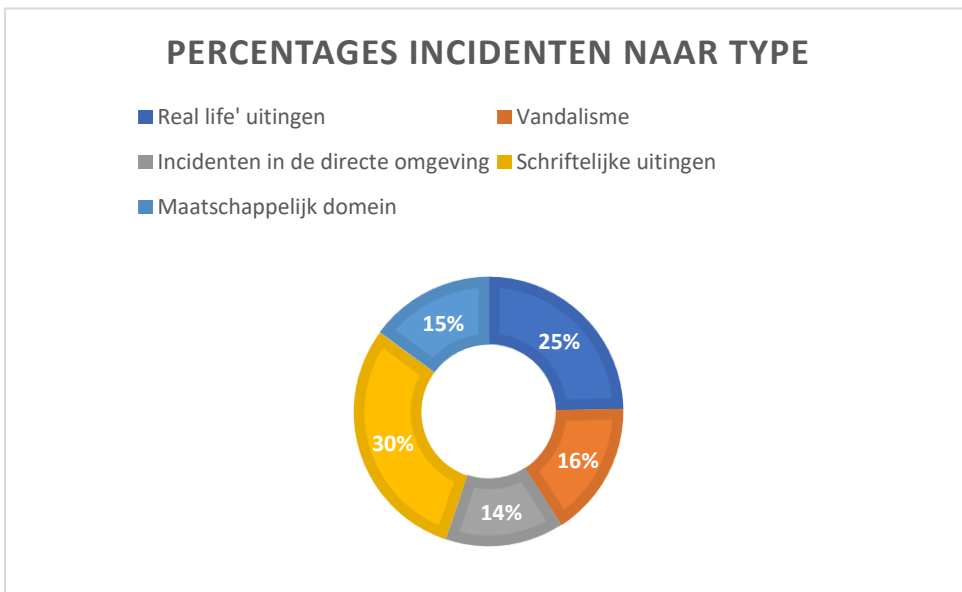
Trends en ontwikkelingen

Er zijn bij de gemelde incidenten in 2022 geen uitzonderlijke trends te zien. De maand waarin de meldingen bij CIDI binnenkwamen zijn redelijk gelijk over het jaar verdeeld.

Incidenten en meldingen naar maand in 2022

Ook het type incidenten kent geen opvallende afwijkingen of uitschieters.

Hoofdstuk 3: Politie, justitie en veiligheidsdiensten

Omdat de jaarlijkse rapporten van de politie en het Openbaar Ministerie doorgaans pas later in het jaar worden gepubliceerd dan deze Monitor, worden hier de rapporten van 2021 besproken.

Discriminatiecijfers politie in 2021

Volgens het rapport *Discriminatiecijfers 2021* heeft de Nederlandse politie 6.580 discriminatie-incidenten geregistreerd.⁸ Dit is een stijging van 7 procent ten opzichte van 2020.

627 van deze meldingen hadden een antisemitisch karakter, iets minder dan 10 procent van het totaal aantal geregistreerde discriminatie-incidenten bij de politie. Dit is een stijging van 21 procent ten opzichte van 2020: toen werden 517 antisemitische meldingen geregistreerd. Hoewel het aantal meldingen dus in 2021 weer iets is toegenomen, is het aantal nog niet zo hoog als 2019.

Van de 627 meldingen kwamen er 161 uit Den Haag, gevolgd door Rotterdam en Amsterdam met respectievelijk 121 en 82 meldingen.

In 463 van de 627 gevallen ging het om een antisemitische uitlating, 63 keer werd er bedreiging gemeld en bij 40 meldingen was sprake van een combinatie van geweld en uitlatingen. Het rapport beschrijft dat bij veel incidenten politieagenten worden uitgescholden voor onder andere 'kankerjood'. Verder worden vaak antisemitische scheldwoorden gebruikt tegen Joden, maar ook bij burenruzies en agressie op straat.

De ADV's (Anti-discriminatievoorzieningen) registreerden voor 2021 75 meldingen over antisemitisme. Dit is een lichte daling vergeleken met 2020, toen 82 antisemitismemeldingen werden geregistreerd. De ADV-meldingen tonen aan dat de meeste gevallen van antisemitisme plaatsvinden in de openbare ruimte. Het hoogste aantal antisemitische meldingen werd genoteerd in Noord-Nederland met 16 incidenten, gevolgd door Amsterdam met 14 en Oost-Nederland met 13.

Discriminatiecijfers OM 2021

In het *Discriminatie rapport voor 2021* van het Openbaar Ministerie is te zien dat zij, net als in 2020, 157 specifieke discriminatiefeiten in behandeling namen.⁹ Bij 58 van die 157 discriminatiefeiten ging het om antisemitisme: 31 procent van alle in behandeling genomen feiten. Dit is een stijging ten opzichte van 2020, toen 38 antisemitische discriminatiefeiten werden geregistreerd. De afgelopen vijf jaar is een sterk afwisselend beeld te zien in het aantal registraties van antisemitische feiten. Zo werden er in 2017 70 feiten, in 2018 20 feiten en in 2019 60 antisemitische feiten geregistreerd.

Bij de commune feiten met een discriminatie-aspect (de zogeheten 'codis-feiten') werd in 27 van de 328 gevallen een antisemitisch-aspect gesignaleerd. Dit aantal is absoluut gezien gelijk gebleven ten opzichte van 2020. Relatief gezien is het aantal registraties met een antisemitisch aspect licht gedaald: van 9 procent in 2020 naar 7 procent in 2021.

Het Openbaar Ministerie heeft 196 specifieke discriminatiefeiten als afdoening verklaard, tegenover 163 in 2020. In absolute aantallen is het aantal septs gestegen. 49 procent van de discriminatiefeiten werd onvoorwaardelijk geseponeerd, 2 procent minder dan in 2020. In de overige gevallen werd gedagvaard of volgde een strafbeschikking van het Openbaar Ministerie zelf.

⁸ Rijksoverheid, *Discriminatiecijfers in 2021*. Geraadpleegd via <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/05/24/discriminatiecijfers-in-2021>

⁹ Openbaar Ministerie, *Cijfers in beeld 2021*. Geraadpleegd via <https://www.om.nl/documenten/publicaties/discriminatie/lecd/cijfers-in-beeld/2021-cijfers-in-beeld>

Hoofdstuk 4: Aanbevelingen

Antisemitisme is een diepgeworteld en hardnekkig probleem in de samenleving. Om dit doelgericht te kunnen bestrijden is bewustwording en educatie nodig. Het allerbelangrijkst blijft nog steeds: doe een melding als je getuige bent van antisemitisme! Alleen dan kan de problematiek goed in kaart worden gebracht en worden aangepakt.

CIDI heeft een lijst van aanbevelingen met zaken die nodig zijn in de bestrijding van antisemitisme. We zetten ze hier op een rij:

4.1: Politiek

Strengere veroordeling van antisemitische uitingen

Veel uitingen van antisemitisme zijn verkapt en niet direct duidelijk, soms zelfs als ‘grap’ bedoeld. Daarom is het zo belangrijk dat uitingen direct kunnen worden herkend en veroordeeld. Alertheid is daarbij van groot belang, zowel op straat als op school, de sportclub, Whatsappgroepen en natuurlijk in de Tweede Kamer. Negeren leidt uiteindelijk tot normvervaging, zeker als het gaat om gezagsdragers zoals burgemeesters, ministers, leraren, politieagenten en andere ambtsdragers. Een ogenschijnlijk klein gebaar als een Hitlergroet kan niet als een grap worden beschouwd. Wanneer dan een veroordelende reactie uitblijft zal dit vaker worden herhaald, waardoor het uiteindelijk zelfs erger kan worden. Daarom blijven wij pleiten voor *zero tolerance* bij antisemitische (of anderszins discriminatoire) uitingen. De verantwoordelijkheid om hierop te handhaven ligt bij elke burger, op elk moment: zwijg niet en herinner anderen aan de normen die wij als maatschappij zo belangrijk vinden.

Investeer in betere registratie

Het melden van antisemitisme vormt de kern van een goede aanpak, omdat niet-gemelde incidenten immers buiten beeld blijven. Bovendien geeft een melding een signaal af: er is een grens overschreden en dit wordt in onze maatschappij niet geaccepteerd. Getuigen en slachtoffers moeten daarom blijvend worden aangemoedigd om melding te doen. Politie en maatschappelijke organisaties die antisemitische meldingen registreren, moeten goed uitgerust zijn en voldoende kennis in huis hebben om hier adequaat mee om te gaan. Daarnaast moeten instanties samenwerken om meldingen nauwkeurig te noteren en op te volgen. De drempel voor het doen van een melding moet zo laag mogelijk worden gemaakt.

4.2: Onderwijs

Voeg de Holocaust en antisemitisme verplicht toe in het curriculum

De Holocaust moet verplicht worden toegevoegd aan het curriculum. Hierdoor kan een veel grotere groep leerlingen bewust worden gemaakt van het belang van deze herinnering in onze maatschappij. Terwijl kennis over de Tweede Wereldoorlog en de Holocaust wel behoren tot de leerdoelen verschilt de invulling ervan nog altijd per school en per docent. CIDI roept daarom op om Holocausteducatie verplicht te stellen binnen het curriculum. Daarnaast doorlopen de meeste Nederlandse leerlingen hun schooltijd zonder (bewust) Joodse klasgenoten te hebben. Het thema antisemitisme moet daarom een vaste plek krijgen in het onderwijs. Die aanbeveling komt voort uit het onderzoek *Antisemitisme in het voortgezet onderwijs* van de Anne Frank Stichting (2013).

Behandel de Joodse gemeenschap en haar geschiedenis in de lessen diversiteit

Het is van essentieel belang dat het onderwijs ook aandacht besteedt aan de betekenis van Joods zijn en de geschiedenis van de Joodse gemeenschap in Nederland. Educatie en kennis zijn immers de belangrijkste wapens tegen vooroordelen. De geschiedenis van de Joodse gemeenschap is voor veel docenten een moeilijk onderwerp, waardoor het niet altijd even grondig wordt behandeld. Het ontwikkelen van lesmethoden kan hierbij helpen. Daarnaast moet voor scholen een budget beschikbaar worden gesteld om Joodse gemeenschappen in de omgeving te bezoeken, gastsprekers uit te nodigen of excursies naar het Joods Cultureel Kwartier (of alle drie) te kunnen organiseren.

4.3: Politie

Train agenten en juristen om antisemitisme beter te herkennen

Om antisemitisme goed aan te kunnen pakken moeten mensen bij de politie terecht kunnen met hun melding wanneer dat nodig is. Toch zijn er nog steeds signalen dat deze antisemitismemeldingen niet altijd adequaat worden opgepakt door agenten. Antisemitisme wordt vaak niet als zodanig herkend, waardoor mensen onterecht worden weggestuurd wanneer ze aangifte willen doen van strafbare feiten. Ook het Openbaar Ministerie vindt het soms moeilijk om antisemitisme te herkennen. Dit kan worden opgelost door basistraining en bijscholing.

Verbeter rapportage over antisemitisme

Momenteel zijn er verschillende rapportages over het werk van de autoriteiten op het gebied van discriminatiebestrijding. De politie en antidiscriminatievoorzieningen publiceren statistieken over strafbaar en gemeld antisemitisme. Echter blijven hun rapporten te formalistisch en geven ze weinig analyse van onderliggende ontwikkelingen. Rapporten van de AIVD en NCTV geven een beoordeling van extremisme (waaronder antisemitisch extremisme), maar kunnen dit minder goed onderbouwen met kwantitatieve gegevens. Beide rapporten zouden gecombineerd moeten worden om tot een rapportage te komen die ontwikkelingen in het domein van antisemitisme en extremisme betrouwbaar weergeven om zo als basis te dienen voor oplossingen.

Verruim opsporingsbevoegdheden bij discriminatiedelicten

Om het vertrouwen in het aangifteproces te vergroten moet meer worden gedaan om daders op te sporen. Het komt te vaak voor dat agenten hun opsporingsbevoegdheden niet kennen of niet verder mogen zoeken naar bewijsmateriaal wanneer al een verdachte in beeld is. Door bevoegdheden te verruimen en de capaciteit voor opsporing te verhogen zullen mensen zich sneller geroepen voelen om aangifte te doen van antisemitische incidenten.

4.4: Voetbal

Maak gebruik van slimme technologie in stadions

Het blijft moeilijk om voetbalsupporters die meedoen aan discriminerende spreekkoren in voetbalstadions op te sporen. Daardoor worden incidenten vaak afgedaan met collectieve sancties of zelfs alleen met een statement vanuit de club. De technologie voor slimme camera's met geluidsherkenning, inclusief middelen om privacy te waarborgen, bestaat al en heeft ruimschoots zijn effect bewezen. Echter, voetbalclubs in Nederland zouden veel meer kunnen doen dan op dit moment het geval is, zoals reeds is aangetoond in Engeland.

4.5: Sociale media

Dwing sociale mediabedrijven de verspreiding van antisemitisme en haat actief tegen te gaan

Zet beproefde content-herkenningstechnieken, die momenteel bijvoorbeeld gebruikt worden voor de bescherming van auteursrechten, in om de verspreiding van online haat te minimaliseren. Eis dat sociale mediabedrijven transparant zijn over hun beleid tegen haatspraak en hier ook periodiek over rapporteren. Daarnaast is het belangrijk om te weten hoe zij omgaan met meldingen door hun gebruikers: iets dat bij de meeste sociale mediabedrijven grondig moet worden verbeterd.

Hoofdstuk 5: Overzicht antisemitische incidenten

In dit hoofdstuk zijn alle door CIDI geregistreerde antisemitische incidenten van 2022 nader beschreven. De incidenten zijn ingedeeld in vijf hoofdcategorieën, die allen weer zijn onderverdeeld in subcategorieën. CIDI hanteert al jarenlang dezelfde indeling: dit maakt trends in de aard en ontwikkeling van antisemitisme in Nederland beter zichtbaar.

Worden hier alsnog wijzigingen in aangebracht, dan worden die expliciet vermeld in de Monitor van het betreffende jaar. Zo is CIDI in 2017 begonnen met het tellen van online antisemitische incidenten (die niet al in de categorieën 'schriftelijk' of 'real life' vielen). Al snel bleek dit echter weinig extra inzicht te geven in de aard van online antisemitisme, omdat het om een overweldigende hoeveelheid individuele uitingen ging. In 2020 is CIDI daarom gestopt met het apart bijhouden van deze categorie.

De indeling van de categorieën is als volgt:

['Real life'-incidenten](#): gevallen waarbij een directe confrontatie tussen dader en slachtoffer plaatsvindt;

[Vandalisme](#): bekladding met een antisemitische boodschap en bekladdingen/vernielingen van doelen met een Joods karakter;

[Incidenten in de directe omgeving](#): confrontaties met burens of buurtgenoten, collega's of medeleerlingen;

[Schriftelijke uitingen](#): scheldpartijen op afstand, meestal anoniem, via flyers, brieven of e-mails. Persoonlijke directe privéberichten via sociale media-kanalen zoals Facebook en Twitter zijn meegenomen in dit domein;

[Het maatschappelijk domein](#): incidenten die niet gericht zijn op één individu, maar naar meerdere personen. Sport en politiek zijn voorbeelden van categorieën binnen dit domein.

Overzicht aantallen incidenten naar categorie sinds 2011

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
'Real life' incidenten	33	21	28	54	33	36	29	27	61	26	51	38
Vandalisme	22	14	10	22	20	21	28	21	14	15	21	25
Incidenten in de directe omgeving	24	16	27	30	36	21	24	40	32	29	33	23
Schriftelijke uitingen	21	26	13	38	21	11	14	21	25	25	52	45
Maatschappelijk domein	13	19	22	27	16	20	18	26	50	40	26	24
Totaal meldingen	113	96	100	171	126	109	113	135	182	135	183	155

Incidenten die in meerdere categorieën kunnen worden geplaatst, worden slechts eenmaal genoteerd en geteld. Het incident wordt dan geplaatst in de meest passende categorie. Details over de uitgangspunten van incidentregistratie zijn te vinden in Bijlage I van deze Monitor. In Bijlage II staat het overzicht van alle incidentaantallen naar categorie en subcategorie vanaf 2010.

5.1 'Real life'-incidenten

'Real life'-incidenten zijn gevallen waarbij een directe confrontatie tussen dader en slachtoffer plaatsvindt. Hieronder vallen geweld, bedreigingen met geweld, scheldpartijen en telefonische bedreigingen. In 2022 zijn 38 incidenten geteld in deze categorie. In 2021 waren dit er 51.

5.1.1 Geweld

Onder 'geweld' zijn alleen incidenten geteld met gericht geweld tegen personen of instellingen, die lichamelijk letsel tot gevolg hadden of konden hebben. In 2022 werden 3 geweldsincidenten geteld. In 2021 waren dat er ook 3.

17 maart

Een vrouw (meldster) laat weten dat haar tienerzoon met een groepje Amsterdamse en Antwerpse Joodse vrienden op de Dam in Amsterdam is uitgescholden en aangevallen. De groep Joodse jongeren was daar aan het luisteren naar een Megilla-lezing. De jongens van de groep droegen een keppel en waren als Joods herkenbaar. Kort daarna werd er vogelzaad naar hen gegooid en "kankerjoden" geroepen. Vervolgens ontstond tussen de groep Joodse jongeren en de andere groep een vechtpartij, die ook door de aanvallers werd gefilmd. Omstanders grepen in en wisten de vechtpartij te stoppen. Politie arresteerde de aanjager, maar niet de andere betrokkenen. De groep Joodse jongeren is vervolgens weggegaan, uit angst voor nog meer geweld.

3 mei

Twee spelers van de Amsterdamse Joodse zaalvoetbalvereniging Maccabi worden tijdens een wedstrijd aangevallen en mishandeld door zeven spelers van zaalvoetbalvereniging Atletico uit Amsterdam Nieuw-West. De spelers van Maccabi werden tevens antisemitisch uitgescholden.

Personeel van de sporthal belde de politie, die met groot materieel uitrukte. De aanstichter van het incident werd opgepakt en bracht na zijn arrestatie een Hitlergroet. Eén van de Maccabi-spelers moest aan zijn verwondingen worden behandeld in het ziekenhuis.

Zie ook: <https://www.cidi.nl/hitlergroet-antisemitisch-geweld-wedstrijd/>

17 december

Een man (melder) wordt tijdens het uitgaan in Nijmegen door drie mannen aangevallen om zijn Joodse identiteit. Een agressieve situatie ontstaat als melder door een uitsmijter als enige van zijn vriendengroep wordt geweigerd bij een uitgaansgelegenheid. Melder wijst op zijn ketting met Davidster, en vraagt of het daarmee te maken heeft. De uitsmijter bevestigt botweg, en zegt: "We don't like Jewish."

Melder pakt zijn telefoon om het incident te filmen, waarop hij wordt weggejaagd door de uitsmijter en twee andere mannen. In de confrontatie die ontstaat worden wederom antisemitische leuzen naar hem geschreeuwd.

5.1.2 Bedreigingen

Onder 'bedreiging' worden uitingen of berichten verstaan die door hun inhoud en gerichtheid door de ontvanger redelijkerwijs als bedreiging kunnen worden opgevat. In 2022 zijn 4 incidenten van bedreiging gemeld. In 2021 waren dat er 7.

4 augustus

Meldster (28) geeft aan dat zij door haar burens wordt getreiterd om haar Joods-zijn. De pesterijen zijn eigenlijk meteen begonnen toen ze vijf jaar geleden op haar huidige adres kwam wonen. Twee burens noemen haar Anne Frank en zeggen dat zij 'die Joodse meid gaan wegpesten'. De buurman intimideerde haar voor de deur met zijn hond. Woningbouwvereniging Ymere en de politie zijn op de hoogte gesteld, maar doen niet veel. Vader van meldster is door de buurman geslagen toen hij hem aansprak op zijn gedrag. Op advies van CIDI is aangifte gedaan.

16 augustus

Naar aanleiding van CIDI's reacties op de antisemitische tweets van FvD-voorman Thierry Baudet liet een man (33) op Twitter weten: "De neuzen van het @CIDI_nieuws zijn landverraders. Zij zouden mijns inziens op de Maasvlakte standrechtelijk geëxecuteerd dienen te worden".

22 oktober

Melder rijdt met zijn gezin in zijn auto door Amsterdam-Buitenveldert. Omdat het gezin net naar de synagoge is geweest, heeft hij een keppel op en is hierdoor herkenbaar Joods. Hij maakt een kleine fout in het verkeer en wordt vervolgens luid toeterend ingehaald door een andere automobilist, die naar zijn keppel wijst en het gebaar maakt dat hij gestoord is. Vervolgens snijdt hij melder af en gaat langzaam voor zijn auto rijden. Hij blijft stilstaan terwijl het stoplicht op groen springt en doet zijn autogordel af. Een andere auto komt tussen de twee voertuigen instaan en zo slaagt melder erin de boze automobilist van zich af te schudden. Hij beschrijft het hele voorval als 'erg intimiderend'.

28 oktober

Melder wordt bedreigd door zijn bovenbuurman, die hem liet weten: "Teringjood, Hitler had beter zijn best moeten doen om jouw familie uit te roeien, dan had jij nu niet 't zielige mannetje uit hoeven hangen". De familie van de melder heeft aangifte gedaan en is bang voor de bovenbuurman. Ze hebben geen duidelijk Joods huishouden, maar de bovenbuurman weet van hun Joodse afkomst doordat hij ooit voedsel met varkensvlees aanbood. Zij gaven toen aan dit niet te eten vanwege hun achtergrond.

5.1.3 Schelden

Onder 'schelden' wordt mondeling schelden verstaan gedaan door onbekenden in directe confrontaties. Vaak gebeurt dit op straat of vanuit een auto, waarmee de schelders weg kunnen komen zonder herkend te worden. Schelden door burens, buurtbewoners, collega's of op school valt onder het domein 'Incidenten in de directe omgeving'. In 2022 werden 28 scheldincidenten geteld. Dat is een kleine daling ten aanzien van 2021, toen er 32 werden geteld.

22 januari

Melder loopt door het centrum van Groningen. Hij is op de terugweg van de synagoge na het bijwonen van de sjabbatdienst, waardoor hij zijn keppel nog draagt en daardoor als Joods herkenbaar is. Hij loopt langs een afhaalrestaurant, waar enkele maaltijdbezorgers staan te wachten. Twee van hen zien de melder en roepen naar hem: "Free Palestine!" De melder verstaat de leus in eerste instantie niet, en blijft staan om de mannen te vragen wat zij zeiden. De mannen herhalen hun leus. De melder wil aangeven waarom hij dit ongepast vindt en raakt verwickeld in een woordenwisseling. Hierop komt een aantal andere mannen die eveneens buiten staan naar de bezorgers toe lopen en de sfeer wordt gespannen. Eén van hen adviseert de melder om "nu weg te gaan, voordat..." Melder loopt uiteindelijk door.

9 februari

Meldster heeft een onderbuurman die geregeld voor overlast zorgt in de straat. Op 9 februari is de man kwaad dat meldster de stoep voor het gedeelde appartement heeft geveegd. Hij provoceert haar door in haar portiek een stofzuigerzak te legen en een glas met groengele vloeistof (vermoedelijk urine) er overheen te gieten. Meldster probeert hem hierop aan te spreken en krijgt te horen: "Fuck jullie, vieze Joden!" en "Rot op met je Joodse moeder!"

12 februari

Meldster gaat 's avonds uit in Amsterdam. Op het Rembrandtplein ziet ze een incident waarbij een man die een nachtclub wil bezoeken zich agressief gedraagt. De man merkt dat iemand de politie waarschuwt. Daarop begint hij provocatieve leuzen te schreeuwen. De meldster hoort hem onder andere "kankerjood" schreeuwen en "Hamas, Hamas, Joden aan het gas".

5 april

Melder heeft ruzie met zijn buurman over een omgewaaide schutting. De gemoederen lopen hoog op en de buurman scheldt melder uit voor 'tyfusjood' en 'u kunt nog aan de kampen terugdenken'. Melder is in het verleden vaker lastiggevallen door de zoons van de buurman, die hem twee jaar geleden al eens met de dood bedreigden.

5 april

Een docente meldt dat zij door één van haar leerlingen tot twee keer toe met een Hitlergroet is begroet. Haar ouders hebben de oorlog overleefd. De school reageerde laconiek op haar aanklacht.

7 april

Een man is in een openbare ruimte uitgescholden voor 'kankerhomo' en 'kankerjood'.

15 april

Meldster laat weten dat haar zoons een nare ervaring hadden bij hun eerste Pesachviering in de synagoge. Een groep mensen dat voor de sjoel stond te wachten werd door vier mannen in een auto uitgescholden voor 'kankerjoden' en 'tyfusjoden'.

17 april

Bij een commerciële dienstverlening is melder (die anoniem wil blijven) uitgescholden. De persoon werd aangesproken met: 'Fucking Jood, kom met ons mee'.

18 april

Melder bevindt zich in de intercity en vraagt aan een medepassagier of hij het geluid van zijn telefoon wat zachter kan zetten. De medepassagier ontsteekt vervolgens in woede, begint eerst een tirade over Michiel de Ruyter en stapt vervolgens over op antisemitische scheldwoorden als 'kankerjood' en 'kankerzionist', die hij continu blijft herhalen. Ook bedreigt hij melder en zijn familie. Hij druipt af als een oudere medepassagier te hulp schiet. Melder heeft aangifte gedaan bij de politie Den Haag.

22 april

Meldster fietst op straat en wordt uitgescholden door drie jonge jongens, die haar leuzen naroeppen als 'grote neus' en 'kankerjood'.

23 april

Melder vertelt dat zijn zoon en een vriendje (beiden zichtbaar Joods met keppel) op straat zijn lastiggevallen in Amsterdam-Buitenveldert. Een aantal pubers op de fiets schreeuwde naar hen: 'Joden zijn sukkels!'

28 april

Meldster is door mensen op straat uitgescholden voor 'kankerjood'.

3 mei

Meldster wandelt langs de Stolpersteine in Terneuzen. Daarna ging ze in de buurt met een vriendin op een terrasje zitten. Ze draagt een ketting met davidster en wordt dan door een voor haar onbekende man aangesproken, die zegt: 'Zo, dus Anne Frank is ook uit de kast gekomen.' Ze heeft tevens een melding van het incident gemaakt bij de politie.

21 mei

Melder krijgt het op de Dam in Amsterdam aan de stok met een groepje christelijke activisten, die daar met een kraampje staan om actie te voeren tegen de 'witheid van Jezus'. Hij spreekt hen aan om hun verhaal te horen en één van de activisten vraagt al snel of hij Joods is. Als melder hierop bevestigend antwoordt, beginnen de activisten antisemitische leuzen te scanderen, waaronder "synagoge van Satan", "alle Joden zijn leugenaars", "de Holocaust is niet echt". Verder stellen zij nooit naar melder te zullen luisteren omdat hij Joods is. Ook wordt er een foto bijgehaald van een mismaakte Neanderthaler en krijgt melder te horen dat dit zijn voorouder zou zijn. Melder geeft aan nog nooit op zoveel verschillende manier een 'Untermensch' te zijn genoemd. De sfeer wordt grimmig en agressief en staat op het punt fysiek te worden. Hoewel melder van meerdere kanten wordt belaagd, lukt het hem toch zich uit de voeten te maken.

29 mei

Melder bezoekt met zijn vrouw een voorstelling in theater De Meervaart in Amsterdam. In de rij achter hem komen twee vrouwen zitten, die hij wanneer ze plaatsnemen tegen elkaar hoort zeggen: "Oh, we zitten achter zo'n keppeltje". Als er nog geen minuut later nog een opmerking over zijn keppel wordt gemaakt, die hij behalve het woord 'keppel' niet verstond, draait hij zich om en kijkt de vrouwen geïrriteerd aan om te laten blijken dat hij het niet kan waarderen. Als hij zich weer terugdraait hoort hij één van de vrouwen zeggen: "Tja, als je een keppel draagt, dan vraag je er toch om?"

Tijdens de voorstelling blijven de vrouwen erg luidruchtig met elkaar praten. Melder merkt dat niet alleen hij, maar bijna iedereen in de buurt van de vrouwen hier last van ondervindt en de voorstelling maar moeilijk kan volgen. Hij besluit zich om te draaien om de vrouwen te vragen stiller te zijn. Hierop krijgt hij te horen: "Wij hebben ook voor deze kaartjes betaald, dus we doen lekker waar we zin in hebben. Dus hou je bek, kankerjood".

14 juni

Meldster wordt lastiggevallen door haar buurvrouw. Ze mag geen Hebreeuws spreken in haar eigen tuin en er wordt constant benadrukt dat de familie Joods is, door opmerkingen als: “Ga terug naar je eigen land”, “Je bent Joods en moet weten dat kinderen niet brutaal mogen zijn”, “Je bent Joods, op zaterdag mag je niet in de tuin zitten” en “Ik heb niets tegen Joden, maar...”

28 juni

Melder verklaart dat zijn zoontje tijdens een schoolreisje in Walibi is uitgescholden door een onbekende oudere jongen. De jongen vraagt of hij Joods is, omdat hij een keppel draagt. Als het antwoord daarop ja is, wordt hij uitgescholden voor ‘kankerjood’.

29 juni

Een politieagent in Rotterdam houdt een man aan. Die begint vervolgens tegen hem te schelden: ‘Jij bent een vieze vuile kankerjood, als ik er uitkom maak ik al die kankerjoden zoals jou dood’.

7 juli

Melder verklaart dat een klant zijn factuur niet wil betalen omdat de producten uit Israël komen. Toen de man daarover boos werd, werd hij uitgescholden voor ‘vieze Iraanse Jood’ en zei de vrouw dat men hem en zijn vrouw ‘was vergeten’.

11 juli

Melder loopt over straat. Hij is herkenbaar Joods vanwege zijn keppel. Een groep van ongeveer tien jongens tussen de 15 en 20 jaar begint hem uit te schelden voor ‘kankerjood’. Ook worden er eieren naar hem gegooid.

5 augustus

Meldster is getuige van een ruzie tussen twee personen. Eén van de twee wordt tijdens de ruzie uitgescholden voor ‘kutjood’. Er is door het slachtoffer zelf geen melding hiervan gedaan bij het CIDI.

23 augustus

Melder werkt in een verzorgingstehuis in Capelle aan den IJssel. Hij vertelt een collega over zijn Joodse achtergrond en dat hij lid is van een synagoge. Een familielid van een bewoner hoorde dit gesprek en zei een dag later, toen hij ontevreden was over de zorg die aan zijn vrouw was verleend: “Het lijkt hier net Dachau!” Melder vraagt via de teamleider een gesprek aan, maar dit werd geweigerd. Melder heeft aangifte gedaan bij de politie.

27 augustus

Melder verklaart dat hij samen met twee andere heren is uitgescholden voor ‘kankerjood’ toen zij te voet op weg waren naar de synagoge in Den Haag. De dader is een maaltijdbezorger van het bedrijf Deliveroo. Er was geen aanleiding voor het incident.

5 september

Een man (melder) is in de Action lastiggevallen door twee vakkenvullers. De vakkenvullers hebben leuzen geroepen als ‘Free Palestine’ en ‘Yahoed, je moeder stinkt’. De melders hebben een brief geschreven naar Action Nederland, waarna zij bij het desbetreffende filiaal met de manager gesproken hebben. Daar hebben zij excuus aangeboden gekregen.

26 september

Melder staat op een parkeerplaats in Ede en is vanwege zijn keppel als Joods herkenbaar. Een scooter met twee jongemannen rijdt langs, waarvan de achterste 'kankerjood' naar hem roept. De mannen rijden daarna met hoge snelheid de hoek om.

14 oktober

Melder is met een vriend in een vestiging van McDonald's in Delft. De twee spreken met elkaar in het Hebreeuws. Een beschonken man komt naar hen toe, bedreigt hen met de dood en noemt melder een 'dirty Jew'. Melder en zijn vriend negeren de man, maar hij begint eten naar hen toe te gooien. Vervolgens laat hij de beide mannen weten dat hij 'buiten op hen wacht'.

Melder vraagt een toegesnelde medewerkster of hij binnen mag blijven wachten tot de man weg is, maar de medewerkster wil dat hij vertrekt. Ze wil ook de beveiliging of politie niet bellen. De manager die er vervolgens bij wordt geroepen wil ook dat melder weggaat. Die durft echter niet naar buiten. Als melder opnieuw vraagt om de politie te bellen, zegt de manager dat hij de politie belt als melder nu niet meteen vertrekt. Uiteindelijk komen andere klanten melder en zijn vriend te hulp.

22 oktober

Meldster wacht in pretpark Walibi World in de rij voor de achtbaan. Voor haar staat een groepje vrouwen en achter haar een groep aangeschoten mannen, die racistische opmerkingen maken. Ze beginnen ook grappen te maken over het groepje vrouwen. Eén van de vrouwen reageerde over de mannen door te zeggen: "Dat zijn sowieso Joden."

6 november

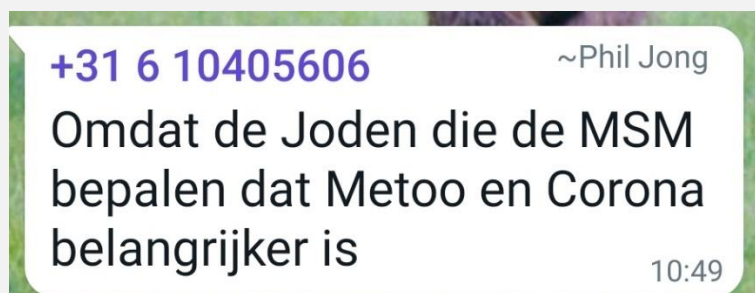
Melder verklaart dat hij regelmatig te maken heeft met antisemitisme op straat. Hij draagt een Israelische vlag op de mouw van zijn jas. Om deze reden krijgt hij regelmatig de Hitlergroet en anti-Joodse scheldpartijen naar zijn hoofd geslingerd.

5.1.4 Telefoon

Antisemitische scheldpartijen over de telefoon, per sms en via WhatsApp vormen een aparte categorie. De dader is in deze gevallen vaak een bekende van het slachtoffer omdat hij of zij beschikt over het telefoonnummer van degene tegen wie de uitingen zijn gericht. In 2022 kwamen hier 3 meldingen over binnen, in 2021 waren dat er 9.

8 februari

Meldster zit in een Whatsapp-groep met bekenden. Er is discussie over actualiteiten aan de gang. Als wordt gevraagd waarom een bepaald onderwerp geen aandacht krijgt, typt iemand: "Omdat de Joden, die de media controleren, bepalen dat #MeToo en corona belangrijker zijn." Meldster schrikt hiervan en spreekt de schrijver aan op zijn opmerking. Hierop krijgt ze te horen dat het 'niet zo opgevat moet worden' en 'alleen een mening is'.

7 april

Meldster vertelt dat haar zoon via de telefoon wordt lastiggevallen door een onbekend nummer. Dit is in totaal acht keer gebeurd. Hij krijgt te horen: “Veel plezier in het concentratiekamp, ik hoop dat je sterft” en “Je bent toch een Jood?” Doelend op de basis/kader-opleiding van meldster’s zoon wordt gezegd: “Heb je door de trein gemist ook je school gemist?” Als de zoon vervolgens vraagt welke trein de beller bedoelt, zegt die: “De trein naar Auschwitz.”

De politie heeft niets met de melding gedaan, omdat het niet levensbedreigend was en zij het daarom niet de moeite waard vonden.

16 september

Melder zit in een ondernemersgroep op Whatsapp. Nadat hij zich introduceerde als ‘half-Nederlands, half-Israelisch’ werd er gereageerd met ‘Free Palestina’ en ‘kankerjoden’. De groepsbeheerder heeft de opmerkingen vervolgens verwijderd.

5.2 Vandalisme

Onder ‘vandalisme’ registreert CIDI vernielingen en bekladdingen van Joodse doelen, maar ook bekladdingen die beledigend zijn over Joden op andere plekken in de openbare ruimte. Het gaat om fysieke maar niet-vernietigende aanvallen op gebouwen, monumenten en begraafplaatsen met een Joods karakter. In 2022 kwamen vernielingen van specifiek Joodse doelen 5 keer voor tegenover 4 keer in 2021. In 2022 zijn er 3 bekladdingen van Joodse doelen geregistreerd, terwijl het er in 2021 4 waren. Het totale aantal aan vernielingen en bekladdingen was 25 in 2022. In 2021 waren dit er 21.

5.2.1 Vernieling van Joodse doelen

4 mei

Meldster laat weten dat in haar wooncomplex een door haar aangebrachte herdenkingsplaquette ter nagedachtenis aan Joodse kinderen is vernield. Dit vond plaats op 4 mei 2022. Met een inbussleutel zouden drie van de vier schroeven eruit gedraaid zijn. Hierdoor hangt het plexiglas helemaal schuin. De huismeester heeft de plaquette verwijderd en gaat hem komende maand terughangen.

16 juni

In Hardenberg is opnieuw een monument voor slachtoffers van het Joodse werkkamp Molengoot vernield. Het gaat om het informatiebord bij een nazaat van de Anne Frankboom die bij het monument staat. Er zitten diepe deuken en krassen in het metaal. De deuken zitten bij de foto van Anne Frank en niet bij de tekst van het bord. Door de stichting Joods Werkkamp Molengoot is aangifte gedaan bij de politie.

<https://niw.nl/opnieuw-vernieling-bij-joods-monument-hardenberg/>

17 juli

Op het terrein van Nationaal Monument Kamp Amersfoort is het monument beklad met graffiti. Tevens zijn de uitlegborden verwijderd. De directie van het kamp heeft aangifte gedaan bij de politie.

3 december

In Lochem wordt de deur van een huis ingetrapt waarvoor onlangs Stolpersteine zijn gelegd voor in de oorlog weggevoerde Joodse bewoners. In de muur is een davidster en het woord 'Jood' gekerfd. De Stolpersteine zijn in september gelegd. Ook toen was er met een spijker in het hout gekerfd en viel een davidster te zien en het woord 'Jood' te lezen.

De politie doet buurtonderzoek en heeft camerabeelden opgevraagd.

<https://www.gld.nl/nieuws/7816501/jodenhaat-in-lochem-dit-is-gestoord>

28 december

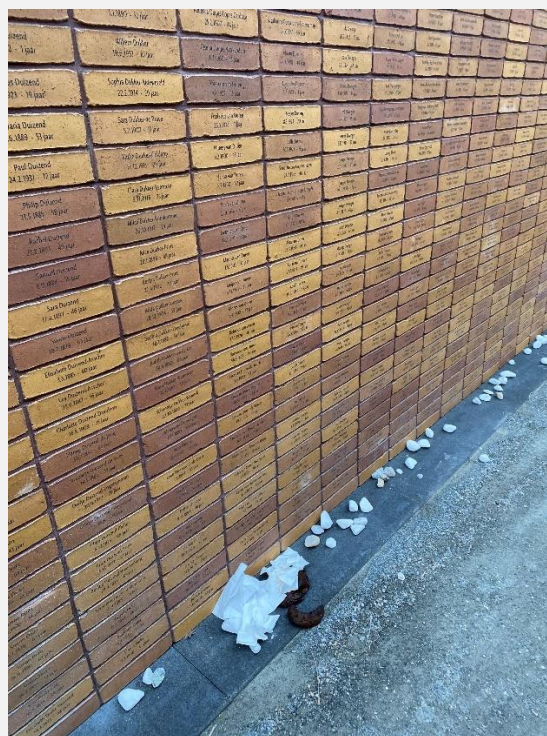
In Amsterdam zijn in de nacht van 27 op 28 december twee ruiten van een Joodse instelling vernield. Een man gooide stenen tegen de ruit.

5.2.2 Bekladdingen van Joodse doelen

12 maart

Melder verklaart dat hij poep met gebruikt toilet papier heeft aangetroffen bij het Holocaust Namenmonument in Amsterdam.

7 mei

Melder verklaart dat hij recentelijk twee antisemitische incidenten heeft meegemaakt. Ten eerste is zijn auto bekrast en ten tweede is de ruit van zijn voordeur ingeschoten. De man heeft een Joods huishouden met een mezoeza aan de deur en draagt een keppel. Hij vertelt dat bij andere Joodse burens verderop in de straat hun woning met eieren is bekogeld.

Van het incident is door melder aangifte gedaan bij de politie.

11 juli

Melder verklaart dat zijn tuindeur door onbekenden is beklad met een hakenkruis. Ook is er tegenaan geplast. Het is de tweede keer dat dit bij het gezin gebeurt, de eerste keer was in 2020. Het gezin is al meermaals gepest door burens om hun Joodse achtergrond. Ze hebben een duidelijk Joods huishouden met een mezoeza aan de deur en menorah voor het raam tijdens Chanoeka, waarna de pesterijen zijn begonnen.

5.2.3 Overige vernielingen en bekladdingen

24 januari

Meldster verklaart dat in Tilburg vlakbij het centrumgebied en in de buurt rondom een synagoge verschillende hakenkruizen op de muur zijn gekalkt.

31 januari

In de Bredase wijk Haagse Beemden wordt een aantal schuren en garageboxen beklad met hakenkruizen en antisemitische leuzen. Met grote letters zijn er leuzen als "Joden dood" en "kk Joden dood" op deuren en muren gespoten. De gemeente laat de bekladdingen verwijderen en de politie stelt een onderzoek in.

26 maart

Melder vertelt dat een ruit van zijn huis is ingegooid door een groepje mannen, omdat hij een Israelische vlag voor het raam had hangen. Vervolgens werd er door de groep "kankerjood" geroepen.

21 april

Melder verklaart dat hij nazi-verheerlijkende graffiti op een muur in Hoorn heeft aangetroffen. De tekst luidt 'Himmler 1488', met een hartje en 'xxx'. De gemeente Hoorn ondernam, ondanks diverse verzoeken van melder, aanvankelijk geen actie om de graffiti te laten verwijderen.

13 juni

Meldster verklaart dat bij een bushalte van de P+R Haren diverse antisemitische leuzen met merkstift zijn aangebracht. Er staat "kkr jood" en "heil Hitler".

25 juni

Meldster verklaart dat zij in de sprinter van Amsterdam Muiderpoort naar Rotterdam Centraal zat. Op de stoel voor haar waren antisemitische leuzen aangebracht. "Jood zijn is een ziekte", "Hitler held" en "kk Joden" stond er te lezen.

19 augustus

Meldster verklaart dat zij door het centrum van Amsterdam liep en nabij de Dam een betonnen zuil tegenkwam, waar een tegel op geplakt zat met de tekst: "Put your forehead here, Jews".

20 augustus

In Hoevelaken wordt met een schroevendraaier een bestelbusje vernield. De dader krast het woord "kankerjood, waarschuwing betalen" op de motorkap. Ook bekrast hij de zijkanten van het bestelbusje.
<https://www.gld.nl/artikel/7770487/man-schrijft-kankerjood-op-bestelbus-met-schroevendraaier>

7 oktober

Meldster verklaart dat de schafteet van haar pony's is beklad met meerdere hakenkruizen. De vrouw, die Joods is maar geen duidelijk Joods huishouden erop nahoudt, heeft geen verklaring waarom haar dit is aangedaan. Ze heeft aangifte gedaan.

28 oktober

Meldster treft in een openbaar toilet in Amsterdam de volgende bekladding aan: "De Jood gaat ons doden".

1 november

De woonwijk Grasmeent in Almere zou van de gemeente nieuwe speeltoestellen krijgen voor de buurtkinderen. Uiteindelijk krijgen zij een verroest klimrek en een afgedankte tafeltennistafel. De tafeltennistafel staat vol met scheldwoorden, een hakenkruis en een duidelijk afgebeelde davidster.

<https://www.omroepflevoland.nl/nieuws/307732/bewoners-boos-op-gemeente-vanwege-tafeltennistafel-met-hakenkruis-en-davidster>

8 november

In Gouda wordt in een tunnel de leus "stop globalisme" aangetroffen. De O in het woord globalisme is vervangen door een davidster. Dat is een referentie aan het idee dat Joden schuldig zouden zijn aan het vermeend misdadige globalisme.

<https://www.ad.nl/gouda/tunnel-in-gouda-beklad-met-antisemitische-leus-haal-het-niet-weg-laet-het-aan-alle-kinderen-zien~abc36626/>

13 november

Melder vindt antisemitische graffiti op een muur in de Maasstraat/Lianderstraat in Amsterdam. Er staat een hele grote Davidster waarin "666" geklad staat.

14 november

Melder treft op een muur van het schuurtje van zijn woning in Spijkenisse de tekst 'KK Joden' aan. CIDI heeft er melding van gemaakt bij de gemeente met het verzoek de leus te verwijderen.

11 december

Meldster verklaart dat zij een antisemitische leus heeft aangetroffen op een gebouw in Amsterdam. Er is een davidster met een kruis erdoorheen afgebeeld en staat de tekst op de muur "Joden=vergif".

20 december

CIDI ontvangt een melding dat de voordeur en brievenbus van een Joodse inwoner uit Utrecht zijn beklad met antisemitische leuzen en hakenkruizen. Bij de voordeur hangt een mezoeza, een traditioneel Joods kokertje, en een klein bordje met het woord "shalom" in het Hebreeuws.

27 december

In Gouda is er op een tunnel onder de A12 bij de Bloemendaalseweg Gouda met graffiti een antisemitische leus aangebracht: "Holocaust = hoax". Ook de leus "Blond lives matter" was duidelijk leesbaar. De gemeente Gouda heeft een verzoek ingediend bij de Rijkswaterstaat om beide leuzen te verwijderen.

5.3 Incidenten in de directe omgeving

Incidenten in de directe woon-, werk- of schoolomgeving zijn vaak onderdeel van een bredere sociale interactie. In 2022 zijn er 23 incidenten geregistreerd. In 2021 waren dit er 33.

5.3.1 Buren, kennissen en familie

In 2022 werden 10 meldingen geregistreerd in deze categorie. In 2021 waren dat er 15.

14 januari

In Amsterdam wordt een persoon door buurtjongeren antisemitisch aangesproken. Zo wordt er onder andere tegen hem geroepen: 'Die Joden moeten weg, free Palestina'.

20 januari

Een melder voelt zich onveilig door haar buurvrouw. Zij maakt namelijk geregeld vervelende opmerkingen over de Joodse afkomst van de melder.

1 maart

Melder verklaart dat zijn buurjongen Hitler verheerlijkt en een hekel aan Joden heeft. Dit verkondigt hij hardop in de tuin. Politie en de woningbouw ondernemen niets.

17 maart

Melder verklaart dat zijn achterburen een nazivlag zichtbaar hebben opgehangen. De melder verklaart dat dit zeer pijnlijk voor hem is, omdat zijn familie Joods is en zij in de Tweede Wereldoorlog veel familie hebben verloren.

23 juni

Meldster verklaart dat tijdens een rondleiding door Schoonhoven de gids allerlei onwaarheden vertelt. Zo beweerde hij dat "alle Joden van Schoonhoven in 1939 naar Amerika zijn verhuisd, dus dat er niemand uit Schoonhoven in de Holocaust is vermoord", "de Joden Jezus hebben vermoord", "de Joden Jezus hebben overgeleverd aan Pilatus" en "Joodse baby's in het mikwe worden gedoopt".

23 juni

Melder verklaart dat zijn buurman een hakenkruis en een davidster op zijn muur heeft geschilderd. De politie kan er niets aan doen. De buurman heeft er inmiddels iets overheen geschilderd.

30 augustus

Melder helpt zijn zoon bij een geschil met de verhuurder van zijn kamer in Eindhoven. De verhuurder is na het verbreken van het contract de borgsom verschuldigd. Melder heeft enige juridische kennis, dus hij staat de verhuurder, in nette taal, te woord per e-mail. Na de zoveelste herinnering dat het bedrag nog terugbetaald moet worden, schrijft de verhuurder: "Luister kankerjood. Ik heb de borg terug gestort. Ben te goeder trouw geweest om een autistische kankerzoon een kamer te verhuren. Ik heb geen tijd voor spelletjes van kankerjoden. Je weet hoe je Joden moet aanpakken". De melder doet aangifte van belediging.

15 oktober

Meldster ziet een advertentie van een koopwoning in Stadskanaal. Tot haar verbazing staan op de foto's van de woning extreem veel nazisymbolen en -uitingen, zoals de grote adelaar en de tekst "Jedem das Seine". Ze meldt dit bij de verkoopmakelaar.

5 december

Een man heeft over zijn overleden Joodse stiefmoeder het volgende gezegd: "Ik heb er over gedacht om je moeder te antwoorden met het bericht dat ik het persoonlijk niet erg had gevonden als de Duitse soldaat die haar gezien heeft op haar schuiladres haar wél meegenomen had".

12 december

Melder verklaart dat hij een oude kennis tegenkwam. Die bracht toen de Hitlergroet naar melder en zei "hé Jood. Je moet dood!" Melder was met stomheid geslagen.

5.3.2 School

De meeste incidenten in deze categorie zijn pesterijen die over een langere periode plaatsvinden. Uit gesprekken met ouders en scholen blijkt dat scholen soms huiverig zijn om een racistisch of antisemitisch aspect aan te pakken, en incidenten afdoen als 'het niet lekker in zijn/haar vel zitten' van een leerling. CIDI adviseert ouders om discriminatie en uitsluiting altijd bij de schoolleiding ter sprake te brengen en doet dit soms ook zelf (enkel op verzoek van melders). De ontwikkelingen in deze categorie laten de afgelopen jaren zien dat het gebruik van sociale media en de continue bereikbaarheid per mobiele telefoon het bereik van pesterijen en het effect ervan op de slachtoffers vergroot. In 2022 telde CIDI **8 incidenten op of rond scholen**. Een lichte daling ten aanzien van 2021, toen er 13 werden geteld.

28 januari

Meldster, lerares Engels op een middelbare school, verklaart dat in één van haar lessen een leerling een Hitlergroet maakte toen er een documentaire werd gekeken over de Tweede Wereldoorlog.

25 mei

Meldster verklaart dat het Sandberg Instituut en de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam een solidariteitsverklaring voor het Palestijnse volk hebben gepubliceerd. Zo staat er in de verklaring: 'We willen ons uitspreken tegen geweld en onderdrukking en alle acties die de mensenrechten schenden veroordelen. We zijn solidair met onze Palestijnse studenten en het Palestijnse volk in hun strijd voor vrijheid, zelfbeschikking, gelijkheid en gerechtigheid tegen gedwongen onteigening, kolonialisme van settlers en apartheid.' Echter wordt er in de verklaring niets gezegd over andere wereldproblematiek waarbij ongelijkheid, onderdrukking en discriminatie een rol spelen.

13 juli

Meldster vertelt dat haar zoon meerdere malen heeft meegemaakt dat leeftijdsgenoten bij de lokale scouting- en schaakclub het nazi-lied *Erika* zongen. De vrouw wilde een gesprek met de leiding hierover, maar die gaf aan er verder niets mee te willen doen.

2 augustus

Meldster verklaart dat haar dochter in een Whatsappgroep zit van haar klas (groep 8). In deze groep worden allerlei stickers gedeeld die Hitler en de Holocaust verheerlijken.

3 augustus

Een leerling in de bovenbouw van een Amsterdams gymnasium volgt een zomerprogramma met een links-zionistische jongerenbeweging in Israël. Een van haar klasgenoten komt dat te weten dankzij een post op Instagram. Hij belaagt haar vervolgens met teksten in privéberichten als "kankerjood" en stuurt haar video's van jihadistische propaganda. Ook deelt hij screenshots van zijn berichten aan het meisje, wat hij kennelijk stoer gedrag vindt, in een appgroep met vrienden van dezelfde school. Eén van de jongens daarin spreekt zich uit tegen het gedrag van de dader, maar deze blijft zich verdedigen: "Ze is toch een zionist".

16 september

Meldster verklaart dat haar zoon al lange tijd door een groepje klasgenoten wordt lastiggevallen. Zo wordt hij "de Jood", "rotjood", en "de kankerjood" genoemd. In de Whatsappgroep van de klas worden ook nare afbeeldingen over Hitler en de Tweede Wereldoorlog gedeeld. Tijdens een schoolreisje stond de zoon achter een hek te wachten tot ze zouden vertrekken, waarop één van zijn klasgenoten "heil Hitler" naar hem riep en vervolgens zei: "Zo, heb je flashbacks naar 1945 zo achter het hek?"

16 november

Meldster vertelt dat haar kinderen op een Hilversumse scholengemeenschap te maken hebben met antisemitische opmerkingen van medeleerlingen. Er worden dingen gezegd als: "Die Hitler was pas een held!", "Ik wou dat Hitler weer terugkwam, dan waren de Joden ook weg", "Een andere manier om een oorlog te winnen is alle Joden opsluiten in de gevangenis en vergassen, het werkte wel goed", "Hé jij, met je Joodse kontje". Er worden davidsterren en hakenkruizen op hun bureau of op het bord getekend als één van de kinderen binnenkomt. Ook zijn ze wel eens aangesproken op het Palestijns-Israëliësch conflict met de opmerking: "Hé, jij bent toch Joods, waarom vermoorden jullie Palestijnen?"

Meldster heeft de school op de hoogte gesteld, maar krijgt niet het idee dat er actief iets aan gedaan wordt.

30 november

Melder zit op een school in Amersfoort. Eén van zijn klasgenoten maakt geregeld antisemitische opmerkingen. Zo zegt hij: "Hitler heeft ook goede dingen gedaan. Zo heeft hij 6 miljoen Joden vergast" en "de Holocaust is helemaal niet echt gebeurd". De tegenstrijdigheid van de statements maakt het niet minder antisemitisch.

5.3.3 Werk

Incidenten worden in deze categorie geplaatst als ze volledig plaatsvinden binnen de werksfeer, of als een antisemitische uiting gericht is op iemand tijdens het uitoefenen van zijn of haar beroep. In 2022 registreerde CIDI 5 incidenten in de werksfeer. In 2021 waren dit er ook 5.

17 januari

Melder neemt deel aan een cursus Bedrijfshulpverlening. Een kleine groep cursisten doet mee, men kent elkaar niet. Bij een opdracht wordt een casus geschetst waarbij de cursisten moeten omgaan met een gaslek in een gebouw. Tijdens de oefening grapt een van de medecursisten naar melder: "Maar jullie Joden zijn toch wel wat gas gewend?" Ze lacht opvallend luid om haar eigen grap. De docent wijst het gedrag niet af, maar gaat mee in de joviale sfeer van de medecursist en lacht ook een beetje. Melder is met stomheid geslagen en weet niet direct hoe hij moet reageren. Hij besluit na afloop van de training contact op te nemen met het opleidingscentrum om een klacht in te dienen.

Melder heeft bij een voorstelronde laten weten dat hij bij een Joodse organisatie werkzaam is. Zelf is hij ook Joods, maar hij kiest er ervoor niet met die identiteit te koop te lopen, juist om dit soort incidenten te vermijden.

22 oktober

Meldster krijgt op haar werk te maken met een aantal vijandige opmerkingen van een collega. In gesprekken met haar laat deze collega weten een hekel te hebben aan Israël, Israeli's en Joden. Dit gebeurde op twee verschillende momenten. De teamleider van meldster was hierbij ook aanwezig, maar heeft de incidenten niet gerapporteerd en vertelde meldster dat ze het maar moest vergeten.

3 november

Melder werkt met twee collega's die meerdere malen antisemitische leuzen en grappen maken, ondanks zijn verzoek hiermee te stoppen. Zo tekenen zij geregeld hakenkruizen op toiletten en stoffige plekken en maken ze misplaatste grappen over gas en Hitler.

15 november

Een melder vertelt aan de telefoon dat er tijdens een evenement met deelnemers uit verschillende landen, ook een deelnemer uit Israël aanwezig was. Dit was duidelijk herkenbaar doordat de deelnemer een Israelische vlag droeg. De medewerker zou, vervolgens nadat zij zag dat de deelnemer uit Israël kwam, in de koffie gespuugd hebben voordat zij deze uitserveerde aan de desbetreffende deelnemer. Het zou gaan om de leidinggevende van de horecazaak, die het evenement hostte.

30 november

Een melder vertelt dat een collega regelmatig tijdens teamvergaderingen de Hitlergroet brengt en antisemitische grappen maakt. Melder heeft dit gemeld bij de HR-afdeling. Deze hebben een onderzoek gestart en de desbetreffende persoon heeft een officiële waarschuwing gekregen. Vervolgens heeft de collega nog regelmatig dit soort grappen gemaakt. Melder heeft dit elke keer weer gemeld bij de HR-afdeling.

5.4 Schriftelijke uitingen

Incidenten in deze categorie betreffen meldingen van e-mails, persoonlijke berichten via Facebook Messenger (PM's), direct messages via Twitter (DM's), brieven, stickers en flyers met een antisemitische boodschap. Taalfouten zijn in onderstaande berichten zoveel mogelijk verbeterd om de leesbaarheid te bevorderen. CIDI telde **45 meldingen van schriftelijke uitingen** in 2022. Dat is een lichte daling ten opzichte van 2021, toen er 52 werden geteld.

5.4.1 Brieven, stickers en flyers

In 2022 heeft CIDI **10 papieren meldingen**. In 2021 werden er 5 geteld.

14 februari

In de binnenstad van Leeuwarden worden posters geplakt van de online documentaire *Europe: the last battle*. Ze worden precies aangetroffen rondom de synagoge en de voormalig Joodse school. De documentaire trekt de officiële lezing van de Tweede Wereldoorlog in twijfel, waaronder de Holocaust, en hij suggereert dat de ramp van de Tweede Wereldoorlog in werkelijkheid door de Joden zou zijn veroorzaakt. Naast de poster merkt een melder ook dat er op straat stickers worden geplakt met hakenkruisen erop, samen met een citaat uit het boek *Mein Kampf*.

13 maart

Melder vertelt dat hij op het eiland Texel verschillende Great Reset-posters heeft aangetroffen op een parkeerplaats bij De Koog. In deze complottheorie worden Joden van allerlei kwaad beschuldigd.

5 mei

Melder verklaart dat hij op de parkeerplaats van de A1 bij Holten een antisemitische complotposter heeft aangetroffen. Op de poster krijgen Joden de schuld van de gehele coronacrisis. Ook zouden Joden de hele COVID-agenda beheren.

14 mei

CIDI ontvangt een e-mail met daarin een zeer anti-Joods pamfletje. Er staat op dat Joden de samenleving willen overnemen, op een agressieve wijze wraak willen nemen voor de oorlog en dat er vroeger dure concentratiekampen nodig waren om Joden van hun rijkdom te bestelen, maar dat ze tegenwoordig al hun rijkdom op banken hebben staan, dus dat ze alleen nog maar hoeven te verdwijnen.

30 juni

Melder vertelt dat hij een sticker op een parkeerterrein heeft gevonden, waar opstaat "Voor Joden verboden, ondertekend door de procureur generaal fungerend gewestelijk directeur van politie, Feitsma".

20 juli

Een commerciële dienstverlening in De Bilt krijgt het verzoek om antisemitische teksten af te drukken. De onderneming heeft een melding van het voorval gemaakt.

26 juli

Meldster verklaart dat zij in haar postbus een briefje heeft ontvangen waarin wordt vermeld dat, uit angst voor een eventuele overname door de Mossad, het 'Ministerie van Binnenlandse Veiligheid' heeft besloten om de 'Joden te lozen', om van hun hoofdkantoor in Zoetermeer vervolgens een vogelreservaat te maken.

Om te voorkomen dat de hele organisatie door mossad zou kunnen worden overgenomen heeft het ministerie van binnenlandse veiligheid besloten om de joden te lozen en 12 nieuwe kantoren te openen waardoor we dat architectonische gedrocht in Zoetermeer eindelijk tot een soort vogelreservaat kunnen omdopen.

26 augustus

Melder verklaart dat hij in zijn brievenbus een zeer anti-Joods briefje vindt. Op het briefje staat onder andere dat 'alle nakomelingen van Joden hetzelfde moeten voelen en meemaken als de Afrikanen meemaakten tijdens de slavernijperiode'. Ook wordt gesteld dat de Joden wraak aan het nemen zijn voor wat hen tijdens de Holocaust is aangedaan.

27 augustus

Melder vertelt dat hij op de metrodeur bij metrostation De Terp in Capelle aan den IJssel een sticker ziet zitten. Op de sticker staat een afbeelding van Steven Berghuis in een gestreept concentratiekamp met een opvallend grote neus, vergezeld van de tekst: 'Joden lopen altijd weg'. Melder heeft de sticker meteen verwijderd.

16 oktober

Melder ziet een zeer anti-Joodse sticker op het toilet van een platenzaak in Zupthen. De tekst op de sticker luidt: "Een dag niet afgejood is een dag niet geleefd". Daaronder is een Israelische vlag afgebeeld.

5.4.2 Digitaal

Onder deze categorie vallen digitale berichten die rechtstreeks werden verstuurd naar een specifieke ontvanger, zoals bijvoorbeeld e-mails en privéberichten via Facebook. In een aantal gevallen kunnen dergelijke berichten vanwege hun heftigheid als dreiging worden opgevat – zie daarvoor de

eerdergenoemde categorie. In 2022 telde CIDI 35 incidenten met antisemitische privéberichten. In 2021 waren dat er meer, namelijk 47.

18 januari

Een Joodse organisatie ontvangt een e-mail waarin staat dat de Protocollen van de Wijzen van Zion uitgevoerd moeten worden. De mailer schrijft ook het volgende: "Geldleners die zich kort daarvoor hadden georganiseerd als het Huis van de Rothschilds gaven Weishaupt opdracht om de eeuwenoude "protocollen" te herzien. Deze protocollen waren opgezet om de Synagoge van Satan de uiteindelijke controle over de wereld te geven, zodat zij de Luciferiaanse ideologie kunnen opdringen aan het menselijk ras", "Het plan was de uiteindelijke vernietiging van alle regeringen en religies. Dit doel zou worden bereikt door de massa's te verdelen in tegenstrijdige kampen in steeds grotere aantallen en op ieder gebied zoals politiek, ras, sociaal, economisch en andere zaken. Weishaupt noemde de massa Goyim (menselijk vee)", "Op deze manier zullen uiteindelijk alle regeringen en religieuze instituten worden vernietigd. Het plan van Weishaupt was onder te verdelen in een aantal belangrijke punten:

1) Gebruik geld en seks om mensen om te kopen en zodoende controle te krijgen over alle belangrijke posities op deze wereld. Dit betekende in de praktijk letterlijk alle overheden, niet één uitgezonderd. Als iemand eenmaal was gekocht en in de leugens en verleidingen was getrapt werden ze geketend door allerlei vormen van chantage. 2) Leden die waren geïnfilteerd op universiteiten hielden zich bezig met het uitzoeken en selecteren van veelbelovende studenten. Studenten die uitblonken op bepaalde gebieden en uit de juiste families kwamen werden opgeleid om straks belangrijke (internationale) rollen te spelen. Deze studenten werden vanaf het begin geïndoctrineerd met het besef dat ze het recht hadden om de minder bedeeden te regeren, omdat de Goyim werkelijk geen flauw benul hebben wat goed is voor ze. 3) Invloedrijke mensen die waren "gevangen" door deze bende en de door hen geselecteerde studenten werden achter de schermen geplaatst in alle regeringen ter wereld als experts en specialisten zodat ze de top executives advies konden geven, waarmee uiteindelijk het doel van de Illuminati werd gediend. Het doel is de totale verwoesting van regeringen en religies, dezelfde instituten waarvoor deze mensen zijn gekozen of benoemd. 4) Deze benedeleden moeten volledige controle krijgen over de pers en alle andere agentschappen die zich bezighouden met de distributie van nieuws. Nieuws en informatie moet zodanig worden bewerkt dat de Goyim zullen geloven dat één wereldregering de uiteindelijke oplossing zal vormen voor onze problemen."

27 januari

Een Joodse organisatie ontvangt een zeer antisemitische e-mail. Hierin staat beschreven dat de Holocaust een hoax is, "de grootste leugen uit de vorige eeuw". Ook heeft de schrijver het over "AshkeNazi, Zionisten Joden die samen met de Verenigde Nazi's / het Anglo-Zionistische Rijk de beheerders zijn van open concentratiekamp Gaza", "Na project Hitler 1933 – 1945 hebben we nu project COVID o.l.v. van dezelfde dadergroep, het Anglo-Zionistische Rijk, AshkeNazi, Zionisten Joden", "Dat het verdienmodel Holocaust hoax na 81 jaar ten einde moet komen moge duidelijk zijn. Inmiddels zijn de getallen van 6 (zes) miljoen teruggebracht tot een miljoen, nooit klinkt er verontwaardiging als in de door zionisten gecontroleerde 'media' nog steeds wordt gesproken over de zes miljoen 'vergasten', die zelfs al voor de Tweede Wereldoorlog werden gebruikt als verdienmodel.", "Sinds eind 2019 hebben de Anglo-Zionisten een nieuw misdaadproject tegen de mensheid opgestart onder de naam COVID-19."

2 maart

CIDI heeft een e-mail ontvangen waarin iemand stelt dat er daadwerkelijk invloedrijke joden bestaan in Nederland. Dit naar aanleiding van diverse media-optredens waarin Frits Barend zich uitsprekt tegen het boek 'Het verraad van Anne Frank'. De schrijver van de email ergert zich aan hem: hij vraagt zich af waar Barend zich op baseert en of hij degene is die bepaalt dat een hem onwelgevallig boek uit de handel moet worden genomen.

2 maart

Meldster geeft een hoorcollege aan de Universiteit Utrecht over de Verlichting. Na het college krijgt zij een dreigmail van een anoniem e-mailadres waarin zij wordt beschuldigd van het verspreiden van "Joodse leugens". Daarnaast wordt zij vergeleken met een "giftige slang" en legt de mail een grote nadruk op "pro-blank racisme".

15 maart

Een Joodse organisatie ontvangt een antisemitische e-mail waarin Nederlandse politici worden vergeleken met het regime van Nazi-Duitsland. Het heeft betrekking op het corona- en vaccinatiebeleid van de Nederlandse regering.

15 maart

Een Joodse organisatie ontvangt een zeer antisemitische e-mail over invloedrijke Joodse Oekraïners. Deze prominente Joodse mensen worden in de e-mail AshkeNazi's genoemd en er wordt gesteld dat zij van plan zijn geld van Oekraïense banken te stelen.

22 maart

Een Joodse organisatie ontvangt een e-mail waarin over Joden wordt gezegd dat ze "walgelijk" zijn en "allemaal weggelaten met hun misdaden".

1 april

CIDI ontvangt tussen 1 en 4 april 2022 in totaal 43 e-mails waarin de schrijver "aangifte doet tegen CIDI", en waarin hij Joden en Israël van allerlei zaken beschuldigt, zoals de oorlog in Oekraïne. Ook moet Israël alle ambassades overal ter wereld sluiten. Verder worden Joden voor alles en nog wat uitgemaakt, zoals "criminele Joden". Daarnaast bevatten de e-mails zinnen als "Joods geld", "Het einde voor de Joden is nabij", "Joden hebben zelf de Eerste en Tweede Wereldoorlog veroorzaakt", "Joden veroorzaken alle economische crises" en "Joden worden verantwoordelijk gehouden voor alle moorden". Ook zitten Joden volgens hem achter de Arabische lente, de aanslagen van 11 september in Amerika, zijn ze de oorlogen in Irak, Libië en Syrië gestart, hebben ze atoombommen op Hiroshima en Nagasaki gegooid, zwarten in Amerika en Berbers in Marokko onderdrukt en vermoord, armoede in Afrika gecreëerd en in stand gehouden, de aanval op Pearl Harbor veroorzaakt, en implementeren ze ziektes als kanker op aarde.

12 april

Naar aanleiding van een artikel op de website ontvangt een Joodse organisatie een e-mail. In de mail gebruikt de afzender de termen "Holocaust hoax", "vervloekt door God" en "voor eeuwig en altijd Untermenschen".

19 april

Een Joodse organisatie ontvangt een mail, waarin wordt beschreven dat Israël een "terroristenstaat" is. Ook moet de desbetreffende organisatie stoppen met "het steunen van de Joodse terreur."

13 mei

Een Joodse organisatie ontvangt een mail waarin staat dat er op de website niets staat vermeld over "de illegale Joodse bezetting, diefstal van grondgebied EN agressie jegens de legale bewoners van het land Palestina". Verder spreekt de afzender over "illegale Joodse terreurstaat Israël", "Joodse terreur" en "Joodse misdaden tegen de menselijkheid".

10 juni

Een Joodse organisatie heeft twee zeer antisemitische e-mails ontvangen, waarin de schrijver zegt dat hij een "heel erg religieuze islamstrijder" is, die "alle Joden een kop kleiner wil maken" met zijn "gaskamers in Egypte."

2 juli

CIDI ontvangt een e-mail waarin de schrijver in gesprek wil gaan met CIDI-directeur Hanna Luden. Hij houdt Joden collectief verantwoordelijk voor het beleid in Israël. Daarnaast vergelijkt hij het beleid in Israël met Nazi-Duitsland.

23 juli

Een Joodse organisatie ontvangt een e-mail waarin allerlei stereotypen over Joden en geld, diamanten en goud worden verkondigd. Ook stelt de afzender dat Joden alleen maar uit zijn op "logica en orde". Verder zegt hij: "We weten wie de patenten beheren, wat technologie betreft die de wereld kan redden. Moeten we jullie soms weer afvoeren, of gaan jullie iets aan die bankiers doen."

5 augustus

Een Joodse organisatie ontvangt een e-mail waar instaat dat Joden Palestijnen vermoorden. Vervolgens wordt er gescholden met "vuile zionisten" en "vuile teringjoden".

8 augustus

CIDI heeft een reeks antisemitische e-mails ontvangen nadat een conflict tussen Israël en de Palestijnse groepering Islamitische Jihad is uitgebroken. Joden worden "de grootste terroristen op aarde" genoemd, ook komen er scheldpartijen in voor zoals "vuile teringjoden" en "vieze zionisten".

24 augustus

CIDI heeft tussen augustus en september 2022 in totaal zes zeer antisemitische e-mails ontvangen van iemand die zich Harre de Ruyter noemt. Joden worden in zijn e-mails van allerlei zaken beschuldigd met betrekking tot corona. Ze zouden wraak willen voor de Holocaust en de planeet willen overnemen. Verder heeft hij het over "Joodse mensenhandelaars" en "Joden zijn satanisten".

31 augustus

Een Joodse organisatie ontvangt een anonieme email, waarin de afzender zich afvraagt waarom Joden vóór het einde van het jaar uit dit koninkrijk verdwenen moeten zijn. Ook is hij van mening dat de nazaten van Holocaustoverlevenden op allerlei machtige posities werkzaam zijn. Daarom is hij van mening dat dit een collectieve wraak is. Ook verklaart hij dat de Holocaust door zionisten is georganiseerd.

12 september

Een Joodse organisatie ontvangt een e-mail waar instaat dat de leden van het Britse Koningshuis eigenlijk allemaal Joden zijn. De afzender schrijft over "de Joodse koninklijke familie van Groot-Brittannië."

18 oktober

Een Joodse organisatie ontvangt een e-mail waarin Joden ervan worden beschuldigd achter allerlei complotten te zitten. Zo zegt de afzender: "Rothschild Zionistische Joden vervingen de Engelsen op sleutelposities in universiteiten, rechtbanken, overheidsinstellingen, de Deep State, presidentiële kabinetten en grote bedrijven", "Rothschild Zionistische Joden namen de Holocaust studies over", "Met de 9/11 Israëlische/neocon/ Deep State valse vlag, verslond, verteerde en poepte het Anglo-Zionistische Rijk vazal de Verenigde Zionisten Staten de laatste stukjes levend vlees uit, die aan de botten van de voormalige Amerikaanse republiek kleefden", "De overname van de Verenigde Staten door de Rothschild Zionisten had nooit kunnen plaatsvinden zonder de volledige steun en hulp van de Angelsaksische heersende klasse."

20 oktober

CIDI ontvangt een e-mail naar aanleiding van CIDI's oproep om de komst van David Icke naar Amsterdam tegen te gaan. De afzender schrijft het volgende: "Als eerste hoort de slang (reptiel) zijn veroordeling. Zij wordt vervloekt en zal zich voortaan door het stof moeten voortbewegen (in het geheim). Verder zorgt God voor vijandschap tussen de slang en de vrouw, en tussen het nageslacht van de slang de reptielen bv Ashkenazies/zionisten en het Nageslacht van de vrouw (bv de Joden/Christenen)" en "Een machtige groep buitenaardse reptielen die eruitzien als mensen."

23 oktober

Een Joodse organisatie ontvangt een zeer antisemitische e-mail die gaat over de Rothschilds. De afzender stelt dingen als: "De Rothschilds zijn geen ware Joden", "De Rothschilds zijn satanisch" en "Deze valse Joden komen overal mee weg."

26 oktober

CIDI ontvangt een privébericht via Instagram. In het bericht staat: "Jodeeee", "Jodeeeeeeee" en "Op de Dam ga ik goed paffen, dus pas op dat je niet vergast wordt".

28 oktober

Een man meldt dat hij op sociale media meermaals geconfronteerd wordt met een gebruiker die de Holocaust ontkent en zegt dat "Hitler goed werk deed".

1 november

Een Joodse organisatie ontvangt een e-mail waarin de afzender antisemitisme ontkent. Verder heeft hij het over "Criminelen zoals Soros of de Rothschild's" en "evil-Jews". Ook zegt hij: "Ook is nu opeens 'reptielen' of 'rioolrat' een verboden woord en hondenfluitjes zogenaamd. Maar ook woorden als 'globalisme' schijnt niet meer gebruikt te mogen omdat jullie anders gekwetst zijn. Grappig toch? Op Klaus Schwab mag dan zeker ook geen kritiek komen van de goyim? Ik heb namelijk begrepen dat hij een Rothschild is. We moeten maar vergeten zeker dat vader Otto Schwab één van de hoogste nazi's was? Prffffff, sure. Succes en fijne Great Reset; de keizer staat zonder kleren."

1 november

Meldster reageerde op een openbaar nieuwsbericht op Facebook en werd vervolgens met privéberichten bestookt door een haar onbekende man. Hij liet tevens diverse voiceberichten achter, waarin hij haar o.a. 'kankerjood' noemde.

3 november

Een groep ambtenaren van een gemeente in Friesland wordt via een chatdienst door een inwoner bestookt met antisemitische berichten. De inwoner is boos over het werk van de ambtenaren en laat dat merken met leuzen als "er werken alleen maar Joden bij gemeente x", "Joden aan het gas" en "Jodenbeleid". Ook zegt hij over de ambtenaren en de burgemeester van de gemeente dat zij "in de gaskamer thuishoren".

5 november

Een Joodse organisatie ontvangt een e-mail met haatdragende stereotypen over Israel en Joden. Zo staat erin: "Jullie 'leenland' zal voor mij niet langer bestaan", "Schaam je diep, bloedgeldverkwistende, Soros, Gates en Rothschild-bemimmers."

6 november

Een vrouw schrijft een e-mail naar een Joodse organisatie waarin ze beweert dat er tijdens de Tweede Wereldoorlog helemaal geen zes miljoen Joden vermoord zijn. Dit baseert zij op twee tabellen uit een "studie".

11 november

Een Joodse organisatie ontvangt een e-mail waarin wordt beschreven dat Joden op "bezet" gebied wonen. De schrijver erkent Israël niet als staat. Ook beschuldigt hij Joden van terreur en hoopt hij dat alle schuldigen door de Palestijnse Autoriteit worden "veroordeeld en geliquideerd."

15 november

CIDI ontvangt een e-mail naar aanleiding van CIDI's oproep om David Icke's komst naar Amsterdam tegen te gaan. De mail zegt dat "de staat Israël apartheid met name richting de Palestijnen pleegt".

6 december

CIDI ontvangt een e-mail waarin de afzender stelt dat CIDI "een beetje als budget-Adolf werkt, alleen werken wij incidenteler in plaats van industrieel". Verder stelt hij dat Israël een "imperialistisch systeem" is, dat het verdient wat zij "over zichzelf afroepen".

22 december

Een Joodse organisatie ontvangt een zeer anti-Israëlische e-mail, waarin het nieuwe Israëlische beleid wordt vergeleken met nazi-Duitsland. Ook stelt de afzender dat het "niet raar is dat antisemitisme groeit" als gevolg van het gedrag in Israël en het Israëlische volk.

26 december

Een Joodse organisatie ontvangt een e-mail na de dood van rabbijn Haim Drukman. De afzender verklaart dat hij blij is met de dood van de rabbijn omdat hij "de grootste racist en schender van mensenrechten die Israël ooit heeft voorgebracht" zou zijn. Ook zegt hij over de ideologie van rabbijn Drukman dat zijn "gedachtengoed en gedrag wel overeenkomen met die van het nationaalsocialisme".

29 december

Een Joodse organisatie ontvangt een e-mail waarin het beleid in Israël wordt vergeleken met nazi-Duitsland. Zo schrijft de afzender: "'Laat die Israëli's van de kaart verdwijnen, wat een kutvolk, wat een radicaal Joods-orthodox land. De wereld zou beter af zijn als het van de aardbodem zou verdwijnen'".

5.5 Incidenten in het maatschappelijk domein

Deze categorie omvat antisemitische uitingen die zich voordoen in de publieke ruimte. Het gaat bijvoorbeeld om spreekkoren bij voetbalwedstrijden, uitingen in de media of uitingen door politici. Deze uitingen zijn meestal niet gericht tegen specifieke personen, maar door de aard ervan worden grote aantallen mensen ermee geconfronteerd. In deze categorieën bij elkaar telde CIDI in dit domein **24 incidenten** in 2022, ten opzichte van 26 incidenten in 2021.

5.5.1 Sport

CIDI registreerde in deze categorie **8 incidenten** in 2022. In 2021 waren dat er minder, namelijk 6.

20 juli

Tijdens de voetbalwedstrijd tussen Ajax en PSV op 20 juli voor de Johan Cruijff Schaal werden allerlei antisemitische leuzen geroepen door PSV-supporters. Zo werd er gezegd: "Steven Bergwijn, vieze vuile kankerjood, ga maar lekker dood!", "Hamas, Hamas, alle Joden aan het gas!" en "Alle Joden moeten dood". Als gevolg van dit incident waren PSV-supporters niet welkom tijdens de wedstrijd van 6 november tegen Ajax. Ook moest de Eindhovense club een boete betalen.

22 augustus

In Rotterdam-Zuid is op een muurschildering van Johan Cruijff een hakenkruis en een davidster aangebracht. De gemeente heeft de muur onder het Breeviaduct, tegenover de Kuip, schoongemaakt.

<https://www.pzc.nl/rotterdam/antisemitische-tekens-gekalkt-op-portret-van-cruijff~a944d503/>

30 augustus

Bij de voetbalwedstrijd PSV-Ajax zijn veelvuldig antisemitische spreekwoorden te horen, die worden geschreeuwd door een deel van de fans van de bezoekers. Het gaat om leuzen als 'Hamas, Hamas, Joden aan het gas', 'Alle Joden moeten dood', 'Samen verbranden zij Joden, want Joden branden het best', 'Schop, schop, schop ze neer, schop die Joden neer' en 'Steven Bergwijn [speler van Ajax en ex-PSV], vieze vuile kankerjood, ga maar lekker dood'.

15 september

Melder bevindt zich in de trein tussen Rotterdam en Utrecht. Een groep Feyenoordsupporters zit ook in de trein en begint luidruchtig leuzen te roepen als "Joden aan het gas". Melder, zelf Joods, voelt zich bedreigd en besluit nog voor zijn eindbestemming uit te stappen. De volgende dag maakt hij melding bij de politie. De medewerker van de meldkamer die hij spreekt is vriendelijk, maar laat de melder niet weten dat hij ook aangifte kan doen (wat wel zou moeten bij strafbare feiten).

13 november

Melder bevindt zich in de trein. Een zelfbenoemde 'Rotterdamse hooligan' bevindt zich in dezelfde trein en roept door de coupé: "Het is koud in de schuur, gooi Joden op het vuur!" Vlak daarna stapt hij uit.

17 november

In een Rotterdamse supermarkt zijn de chocoladeletters zo gerangschikt dat ze de woorden 'Joden gaan eraan' vormen.

10 december

Marokko wint voor de derde keer op rij een voetbalwedstrijd op het WK. Er ontstaan rellen, waarbij sommige voetbalfans "Joden" en "kankerjoden" roepen naar de politie. Ook wordt er geroepen "Alle Joden zijn homo's" en "Free Palestine".

<https://jonet.nl/marokkaanse-jongeren-na-voetbalwinst-alle-joden-zijn-homos-en-free-palestine/>

31 december

Melder staat op Oudejaarsavond op de tram te wachten. Er komt een dronken man aan, die allerlei Feyenoordliederen zingt. Op een gegeven moment roept hij, luid en duidelijk gearticuleerd: "Fuck de Joden, echt waar."

5.5.2 Demonstraties

In 2022 telde CIDI 2 antisemitische incidenten tijdens demonstraties. In 2021 waren dat er 6. Extreemrechtse en extreemlinkse demonstraties, hoewel een punt van zorg, worden niet meegeteld als daarbij geen specifieke antisemitische uitingen worden gedaan (via spreekwoorden of symbolen). Wanneer incidenten plaatsvinden in de context van een demonstratie worden zij onder deze categorie gerekend.

2 augustus

Op de Pridewalk in Amsterdam zijn allerlei antisemitische en anti-Israël leuzen en uitingen gescandeerd. Zo werd er door een groepje 'death to Israel' geroepen.

23 september

Een man demonstreert zeer regelmatig tegen Israël op de Dam in Amsterdam. Hij gebruikt hierbij een bord met daarop de Israëlische vlag, zodanig bewerkt dat de blauwe davidster in het midden is vervangen door een kakkerlak. In het hoger beroep van een strafzaak hierover oordeelt de rechter dat dit gebruik van het kakkerlaksymbool een opzettelijke belediging betreft van Joden als groep.

5.5.3 Extreemrechts

In 2022 telde CIDI 1 incident in de categorie 'Extreemrechts'. In 2021 was dat er eveneens 1.

10 februari

In Haaksbergen is in het openbaar een overduidelijk antisemitische karikatuur aangetroffen. Op de afbeelding is een handenwrijvende Jood afgebeeld, een verwijzing naar *Der ewige Jude*, de eeuwige Jood, uit de nazipropagandafilm. Bovendien wordt er met het spandoek een verband gelegd naar Gideon van Meijeren, een lid van de Tweede Kamer voor FvD, waarbij gesuggereerd wordt dat zijn mond indirect door Joden wordt gesnoerd.

5.5.4 Media

In 2022 registreerde CIDI 3 incidenten in de media. In 2021 waren dit er 7.

1 februari

De rapper Lange Frans reageerde in een tweet met 'Wauw' op een tweet dat zionisten corona bedenkers zijn en elke dag kinderen ontvoeren. Hiermee wordt duidelijk gerefereerd naar het Bloedsprookje.

23 maart

Melder stuurt een artikel waarin verschillende antisemitische uitspraken aan de orde komen zoals "Joodse pers", "zionistische onderbuikgevoel" en "Joodse lobby".

20 november

Meldster doet haar beklag bij CIDI over antisemitische reacties die worden achtergelaten op één van de columns die elke week op de website van een Nederlands-Joodse onderwijsinstelling worden gepubliceerd. De plaatser van de reacties zegt dat de hele trans-Atlantische slavenhandel, de financiering en de uitvoering hiervan in Joodse handen was. Ook verklaart hij dat Joden alle centrale banken beheerden. Dat spreekt tot het stereotype van Joodse almacht.

5.5.5 Boeken, films, exposities, evenementen en theater

In deze categorie worden creatieve uitingen geteld die een duidelijk antisemitische lading hebben. In 2022 registreerde CIDI 3 incidenten in deze categorie. In 2021 was het er 1.

27 mei

Melder laat weten dat hij het tijdens een benefietconcert voor Oekraïners in Amsterdam aan de stok kreeg met een bewaker. De bewaker meldde: "Hier assisteren we geen Joden" en "we hebben geen Joden hier".

29 september

Op het "That's the Spirit – Talk XXL" evenement in Rotterdam Ahoy spreekt iemand die veel gelooft in antisemitische complottheorieën. De persoon in kwestie verklaart openlijk dat hij geloof hecht aan de Protocollen van de Wijzen van Zion. In zijn ogen spelen de 'Zionistische lobby' en de Joodse bankiersfamilie Rothschild bepalende rollen in de wereldgeschiedenis. Tijdens het spirituele evenement komen ook de termen "de macht van de centrale banken", "Klaus Schwab en zijn WEF" en "The Great Reset" vaak voor.

14 november

Een groepje vrienden gaat naar een comedyshow in Amsterdam. Eén van de carretiers die optreedt maakt een reeks clichématige opmerkingen over Joden, zoals dat "de Joden" als collectief verantwoordelijk zijn voor de bezetting van "de Palestijnen", dat rabbijnen "mongolen" zijn. Daarnaast maakt hij een opmerking over vermeende uiterlijke kenmerken van Joden. Ook komt het cliché aan bod dat bij Joodse besnijdenissen het bloed door een rabbijn met de mond wordt schoongeveegd.

5.5.6 Muziek

In 2022 werden 1 incidenten in deze categorie geteld, dit waren er 0 in 2021.

17 april

Melder verklaart dat in Ootmarsum tijdens een Paasviering een paaslied werd gezongen waarin Joden schuldig werden bevonden aan de kruisiging van Jezus.

5.5.7 Politiek

De categorie 'Politiek' is sinds de monitor van 2017 toegevoegd aan het maatschappelijk domein. Hieronder worden uitingen begrepen die gedaan zijn in het politieke debat, bijvoorbeeld door (oud)-politici, kandidaten voor politieke functies of actieve aanhangers van een politieke partij. In 2022 telde CIDI 6 incidenten, in 2021 werden er 5 geteld.

17 februari

In een tweet vraagt FvD-leider Thierry Baudet zich openlijk af waar de loyaliteit van ChristenUnie-fractievoorzitter Gert-Jan Segers ligt: in Nederland of bij het "Oude Volk", wat refereert naar de Joden.

26 februari

FvD-leider Baudet plaatst op 26 februari 2022 een Tweet waarin hij oproept dat er maar een onderzoek gedaan moet worden naar o.a. de "Joodse financiering van media, politiek en universiteit".

9 maart

In een plenair debat over omgangsvormen in de Tweede Kamer neemt FvD-fractielid Gideon van Meijeren de gelegenheid om een lans te breken voor Holocaustontkenning. Hij zegt onder andere: “Zelfs al zou er een Kamerlid zijn dat de Holocaust bagatelliseert– ik zal het niet zijn, maar zelfs al zou hier een Kamerlid zijn dat een standpunt inneemt en zegt: ‘Naar mijn mening zijn er slechts 300.000 Joden vermoord’, ik noem maar iets (...) dan is daar naar mijn mening een debat over mogelijk’.”

Nog voordat Van Meijeren zijn betoog kan vervolgen wordt hij geïnterrumped door de Kamervoorzitter Vera Bergkamp.

Het getal 300.000 is niet toevallig gekozen: dit getal is vaak genoemd door notoire Holocaustontkenners als ‘alternatief’ aantal Joden dat volgens hen zou zijn vermoord in de Holocaust door de nazi’s.

<https://www.tweedekamer.nl/nieuws/kamernieuws/debat-over-parlementaire-omgangsvormen>

14 augustus

FvD-leider Thierry Baudet onderschrijft op Twitter de volgende meme:

Hierin wijt de Syrische dictator Assad een 'invasie' van zijn land door het Westen aan onder andere 'een Rothschild bank'. Dit is een verwijzing naar het antisemitische cliché dat Joden, in de vorm van de Rothschild-dynastie, achter alle rampsoed in de wereld zitten.

19 augustus

FvD-leider Thierry Baudet omschrijft in een interview met de Canadese complotdenker Laura-Lynn Tyler Thompson zijn bewondering voor Vladimir Poetin met de volgende woorden: *"I think what [Putin] is doing in Ukraine is great, it's heroic. He's fighting the Deep State in Ukraine, which is a stronghold of the Deep State. Ukraine is like Israel – it's the center of the secret system behind the whole power structure in the world. And so, you know, that is something that is happening, that is beyond the control of globalists. They hate it. They hate the success of the Russian army, they hate the supreme intelligence of Putin."*

Door te stellen dat Oekraïne en Israël het 'centrum' zijn van een 'geheim systeem achter de machtsstructuur in de hele wereld' reproduceert hij het antisemitische stereotype van een Joodse wereldmacht met (volgens Baudet) moreel corrupte intenties.

24 september

FvD-leider Thierry Baudet twittert naar de Joodse journaliste Natascha van Weezel het volgende: "Voor @Natascharosa en de haren zijn vrijheidsrechten - meningsuiting, vereniging en vergadering, non-discriminatie etc - wat je noemt "instrumenteel". Dwz, dienstbaar, ondergeschikt, aan een ander doel. Welk doel? Wellicht de destructie van het traditionele Europa? Who knows!?" Deze tweet laat goed de anti-Joodse complottheorieën zien: het geloof in Joden die er stiekem op uit zijn Europa en zijn traditioneel-christelijke waarden omver te werpen.

Bijlage I: uitgangspunten incidentregistratie en IHRA-werkdefinitie

Deze Monitor heeft de volgende uitgangspunten:

- Voor het vaststellen van het antisemitische karakter van incidenten hanteren wij de IHRA-werkdefinitie van antisemitisme;
- Er wordt onderscheid gemaakt tussen ernstige en overige incidenten. Onder ernstig wordt verstaan: fysiek geweld, bedreiging met geweld en schending van monumenten en synagogen;
- Interpretatieverschillen over incidenten zijn mogelijk. Zo kan het de vraag zijn of iemand in een ruzie werkelijk antisemitisch wordt bejegend, of dat het slachtoffer de ruzie als antisemitisch interpreteert. CIDI kiest er in geval van twijfel voor om het incident niet in de Monitor op te nemen;
- Regelmatige scheldpartijen in dezelfde omgeving tegen één en dezelfde persoon worden als één incident geteld. Dat geldt ook voor meerdere telefoontjes naar één en dezelfde persoon of instantie;
- Antisemitische uitlatingen op het internet worden niet bijgehouden, om twee redenen. Allereerst het is erg moeilijk om de definitie af te bakenen. Van tweets, blogposts of andere uitingen kan vaak niet worden vastgesteld wanneer en waarvandaan ze zijn gedeeld en met wie. Daarnaast is online haatspraak zo wijdverbreid, dat iedere afbakening zou leiden tot meer incidenten dan met de hand kunnen worden geregistreerd. CIDI is daarom gestopt met het tellen van incidenten op een aantal sociale mediaplatforms, zoals in de Monitoren tussen 2017 en 2019 nog wel werd gedaan. In plaats daarvan zet CIDI in op aparte onderzoeken om de aard, omvang en ontwikkeling van deze vorm van online antisemitisme aan te tonen;
- Bekladdingen worden alleen opgenomen wanneer deze gecombineerd zijn met anti-Joodse uitlatingen of wanneer ze op gebouwen met een Joods karakter staan. Dit betekent dat hakenkruizen op viaducten, tunnels, e.d. niet worden geregistreerd;
- Het brengen van de Hitlergroet wordt alleen geteld wanneer deze in de richting van een Joods persoon of instelling, of tijdens Dodenherdenking of Bevrijdingsdag wordt gebracht. Met een als “Joods herkenbaar persoon” worden personen bedoeld die bijvoorbeeld een keppel of halsketting met een Davidster dragen of anderszins als Joods herkend zouden kunnen worden.

Negatieve en kritische uitingen over Israël, hoe virulent ook, worden niet als antisemitisch beschouwd.

Beschuldigingen dat Israël mensenrechten schendt, de Palestijnen onderdrukt of oorlogsmisdaden pleegt, beschouwen wij als politieke uitingen. Het verschil tussen kritiek en antisemitisme kan, afhankelijk van de context, worden gemaakt wanneer:

- Israël wordt vergeleken met het nazisme of in nazistische termen wordt gesproken over Israëlisch beleid;
- Israël wordt gedemoniseerd, bijvoorbeeld met suggesties dat Israëlisch beleid niet alleen ‘slecht’ is, maar dat Israël als zodanig een van de grootste kwaden in de wereld zou zijn;
- Israël wordt neergezet met behulp van klassiek antisemitische frames, bijvoorbeeld door te stellen dat het een wereldcomplot nastreeft;
- Het bestaansrecht van Israël als zodanig wordt ontkend.

Ook hierin geldt de IHRA-werkdefinitie als leidraad. Deze luidt als volgt:

“Antisemitisme is een bepaald beeld van Joden dat zich kan uiten als haat tegen Joden. Retorische en fysieke uitingen van antisemitisme worden gericht tegen Joden of niet-Joden en/of hun bezittingen, tegen instellingen van de Joodse gemeenschap, en religieuze voorzieningen.”

Deze uitingen kunnen daarbij ook gericht zijn tegen de staat Israël, die wordt gezien als een Joodse collectiviteit. Door antisemieten worden Joden er regelmatig van beschuldigd dat zij samenzweren met als doel de mensheid schade toe te brengen. Ook wordt antisemitisme vaak gebruikt om Joden de schuld te geven van ‘waarom dingen verkeerd gaan’. Antisemitisme uit zich in spraak, tekst, visuele vorm en in daden, waarbij gebruik wordt gemaakt van kwaadaardige stereotypes en negatieve karaktereigenschappen.

Hedendaagse voorbeelden van antisemitisme in het openbare leven, in de media, op scholen, op de werkvloer en in de religieuze sfeer kunnen, de context in overweging genomen, het volgende omvatten, maar zijn niet beperkt tot:

- Het oproepen tot, ondersteunen of rechtvaardigen van het vermoorden of letsel toebrengen aan Joden in naam van een radicale ideologie of een extremistische religieuze levensopvatting;
- Het uiten van leugenachtige, ontmenselijkende, demoniserende of stereotyperende beweringen over Joden in het algemeen of over de macht van Joden als collectief, met name maar niet uitsluitend de mythe van een wereldwijde Joodse samenzwering, of van Joden die de macht hebben over de media, de economie, de regering of andere instellingen binnen de samenleving;
- Het beschuldigen van Joden dat zij als volk verantwoordelijk zijn voor echte of ingebeelde wandaden gepleegd door één Joodse persoon of groep, of zelfs voor daden gepleegd door niet-Joden;
- Het ontkennen van de genocide op het Joodse volk als geheel gepleegd door nationaalsocialistisch Duitsland en haar medestanders en handlangers gedurende de Tweede Wereldoorlog (de Holocaust), en verder de omvang, de gebruikte methodes (bv. gaskamers) en het feit dat de genocide opzettelijk werd uitgevoerd;
- Het beschuldigen van het Joodse volk, of de staat Israël, van het verzinnen of overdrijven van de Holocaust; en
- Het beschuldigen van Joodse burgers dat hun loyaliteit meer ligt bij de staat Israël of bij de beweerde prioriteiten van Joden wereldwijd, dan bij de belangen van hun eigen land.

Voorbeelden van de manieren waarop antisemitisme zich, gezien de algemene context, uit in verband met de staat Israël kunnen omvatten:

- Het Joodse volk het recht op zelfbeschikking ontzeggen, bijvoorbeeld door te stellen dat het bestaan van de staat Israël een racistische onderneming is;
- Het meten met twee maten door van Israël gedrag te verlangen dat niet wordt verwacht of geëist van enig andere democratische staat;
- Het gebruiken van symbolen en beelden die verbonden zijn met klassiek antisemitisme (bv. beweren dat de Joden Jezus hebben vermoord, of het bloedsprookje) om Israël of Israëli's te typeren;
- Vergelijkingen trekken tussen het hedendaags Israëlische beleid en dat van de nazi's;
- Joden collectief verantwoordelijk houden voor de daden van de staat Israël. Echter, kritiek op Israël die vergelijkbaar is met kritiek tegen een ander land kan niet worden beschouwd als antisemitisch.

Antisemitische daden zijn crimineel als deze als zodanig zijn gedefinieerd in de wet (zoals de ontkenning van de Holocaust of het verspreiden van antisemitisch materiaal in sommige landen).

Criminele daden zijn antisemitisch wanneer het doelwit van de aanval, of het nu mensen of bezittingen zijn (zoals gebouwen, scholen, gebedsplaatsen en begraafplaatsen) gekozen is, omdat deze Joods zijn, verbonden zijn aan Joden of als zodanig worden gezien.

Antisemitische discriminatie is het Joden ontzeggen van mogelijkheden of diensten die wel beschikbaar zijn voor anderen. Antisemitische discriminatie is in veel landen verboden.

Bijlage II: incidenten in cijfers en tabellen

'Real life' uitingen	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Geweld	4	1	4	3	6	5	3	4	1	2	0	3	3
Bedreiging	1	3	2	1	3	0	4	2	6	10	6	7	4
Schelden	9	28	14	21	40	24	25	18	18	44	16	32	28
Telefoon - Whatsapp	3	1	1	3	5	4	4	5	2	5	4	9	3
Totaal	17	33	21	28	54	33	36	29	27	61	27	51	38

Vandalisme	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vernieling Joodse doelen	2	3	1	2	2	2	1	4	5	2	5	4	5
Bekladding Joodse doelen	5	6	3	4	5	4	2	3	4	0	4	4	3
Overige Vernielingen/Bekladdingen	10	13	10	4	15	14	18	21	12	12	6	13	17
Totaal	17	22	14	10	22	20	21	28	21	14	15	21	25

Incidenten in de directe omgeving	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Buren, kennissen of familie	10	11	8	8	10	12	10	11	18	10	16	15	10
School	7	5	5	11	15	16	10	9	12	11	3	13	8
Werk	6	8	3	8	5	8	1	4	10	11	10	5	5
Totaal	23	24	16	27	30	36	21	24	40	32	29	33	23

Schriftelijke uitingen	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Brief, fax, flyer, sticker	7	4	3	3	9	9	4	4	3	2	6	5	10
Digitale privéberichten	47	17	23	10	29	12	7	10	18	23	19	47	35
Totaal	54	21	26	13	38	21	11	14	21	25	25	52	45

Maatschappelijk domein	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sport	3	5	13	6	5	10	9	5	5	16	6	6	8
Demonstraties	0	0	1	1	8	3	3	3	5	18	10	6	2
Extreemrechts				3	8	2	4	0	2	1	3	1	1
Media	7	3	4	9	2	0	3	0	5	7	13	7	3
Boeken, films, games, etc.	3	5	1	3	2	0	0	2	2	3	2	1	3
Muziek	0	0	0	0	2	1	1	1	1	2	0	0	1
Politiek	0	0	0	0	0	0	0	7	6	3	6	5	6
Totaal	13	13	19	22	27	16	20	18	26	50	40	26	24

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
'Real life' uitingen	17	33	21	28	54	33	36	29	27	61	26	51	38
Vandalisme	17	22	14	10	22	20	21	28	21	14	15	21	25
Incidenten in de directe omgeving	23	24	16	27	30	36	21	24	40	32	29	33	23
Schriftelijke uitingen	54	21	26	13	38	21	11	14	21	25	25	48	45
Maatschappelijk domein	13	13	19	22	27	16	20	18	26	50	40	26	24
Internet – alg. uitingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	24	95	127	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal meldingen (zonder internet)	124	113	96	100	171	126	109	113	135	182	135	183	155

MELD
ANTISEMITISME
VIA
CIDI.NL

CIDI